

Poštnina plačana pri
pošti 1110 Ljubljana

Fédération Mondiale
des Anciens Combattants
World Veterans Federation

VETERAN

VOJNE ZA SLOVENIJO

3

Glasilo Združenja veteranov vojne za Slovenijo
april 97

Izdajatelj:

Predsedstvo Združenja veteranov vojne za Slovenijo
 Rojčeva ulica 16, 11110 Ljubljana
 Tel: 061-441-784
 fax: 061-442-688

Glavni in odgovorni urednik:

Renato Zorko
 p.p. 109
 8250 Brežice
 tel./fax: 0608/61-682
 Mobilni: 041-661-847
 E-mail: Renato.Zorko@guest.arnes.si
 Člani uredništva:
 g. Srečko LISJAK
 g. Drago BITENC
 ga. Mjuša SEVER
 g. dr. Stane GRANDA

Zunanji redni sodelavci:

Aforizmi: g. Franci ČEČ
 Karikatura: g. Milan ALAŠEVIČ

Lektorica:

ga. Jelica KORŠIČ

Žiro račun:

50103-678-98871

Devizni Račun:

900-27620-114660/2

Cena izvida:

200,00 SIT
 1,20 ECU

Grafična priprava in tisk:

KVM-GRAFIKA, Ribnica

Naslovnica:

Proslava ZVVS ob 5. obletnici odhoda zadnjega vojaka JA
 - 26.10.1996.

Na podlagi mnenja Urada vlade RS za informiranje številka 23/138-758/96-12 z dne 03.04.1996 je javno glasilo "Veteran vojne za Slovenijo" vpisano v evidenco javnih glasil pod zaporedno številko 1344, proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3 tarife prometnega davka, po kateri se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

Prispevke za naslednjo številko Veterana pošljite na urednikov naslov. Nepodpisanih prispevkov ne bomo objavljali. Člani ZVVS lahko namesto imena in priimka navedejo svojo člansko evidenčno številko, če ne želijo biti imenovani. Prispevke nam po možnosti pošljite na računal-

niških disketah 3,5" v urejevalniku besedil Word for Windows 6.00 /EE/, ki vam jih bomo vrnil, vrnil pa bomo tudi fotografije za objavo.

Uredništvo nudi možnost oglaševanja in reklamiranja v glasilu VETERAN. Člani ZVVS, obrtniki, podjetniki imajo 20 % popusta.

Spoštovani!

V drugi številki "Veterana" nam je zaradi tehničnih težav in časovne omejenosti ponekod krepko zagodel tiskarski škrat. Avtorjem tekstov in sodelujočim se iskreno opravičujem!

glavni in odgovorni urednik: R. Zorko

VSEBINA:

5 let svobode v domovini	3
Gospod Serge Wourgaft v Sloveniji	4
Veterani pri predsedniku DZ RS.....	4
Čas bo združil veterane - intervju z g. I. Bavčarjem	5
Samostojna Slovenija - resnična želja Slovencev?.....	7
Položitev vencev ob Dnevu mrtvih.....	8
ZVVS od ustanovitve naprej-III. del	9
Veteranov dopisnik: - Zakuljani borci za samostojno Slovenijo	12
- Odkrili spominsko obeležje na Prilipah	13
- Obiška v vojašnici Bohinjska Bela	15
- Kurir CZ	16
- Veterani aktivni tudi v Gor. Radgoni	16
- Spomini iz vojnih dni	17
- Svečan zbor veteranov Severno-Primorske	18
Literarni kotichek: - Spomin na čase, ko ni bil bratu brat	19
- Ko misli sem nate domovina	21
- Preštejmo se na prste	21
10. Karikatura /M. Alašević /	23
11. Aforizmi / F. Čeč /	
12. Pesem veteranov	
13. Priloga : Statut ZVVS	

5 LET SVOBODE V DOMOVINI

Pod naslovom "Pet let zmagovalci in samostojni" je 26. oktobra 1996 v Cankarjevem domu v Ljubljani, kjer je Slovenija prvič simbolično napovedala ločitev od Jugoslavije in prav na dan odhoda zadnjega vojaka JA s slovenskega ozemlja iz Kopra, potekala osrednja slovesnost Zdrženja veteranov vojne za Slovenijo.

Proslave se je poleg povabljenih gostov, predstavnikov Slovenske vojske, svojcev padlih, pripadnikov Maneverske strukture narodne zaščite, Zdrženja Sever, ZZB

Slavnostni govornik, predsednik Zdrženja veteranov vojne za Slovenijo g. Srečko Lisjak, je v slavnostnem govoru večkrat poudaril, da je pred petimi leti vsak lahko spoznal veterane po pogumu in odločnosti in dodal, da so slovenski veterani zadnje generacije tega stoletja dozoreli v letu 91 in hkrati prenehali biti otroci socializma, saj smo takrat čez noč morali sprejeti odločitev, ki ni bila lahka, ampak je bila osebna, jasna, nedvoumna in dokončna. Poudaril je še, da slovenske vojne niso vodili generali, temveč lju-

dje z mnogo nižimi čini in položaji, a z več predanosti, poguma in odločnosti, v čemer pa je tudi posebnost slovenske vojne, zaradi katere v svetu zbijamo profesionalno zanimanje. Veterani so tako postavili temelje svobodi in demokraciji ter naredili državo Slovenijo, ki pa ji morajo pravo vsebino dati vsi njeni prebivalci.

Temu je pritril tudi generalni sekretar Svetovne veteranske federacije g. Serge Wourgaft, ki je v nagovoru dejal, da imajo veterani vojne za Slovenijo večji vpliv in vlogo, kot bi jo od tako majhe skupine lahko pričakovali.

Ob kulturnem programu, kjer so sodelovali priznani slovenski kulturni umetniki in ustvarjalci Tea Glažar, Nina in Dare Valič, Mila Katič, Tone in Jernej

Na sliki: Praporščaki

NOB, slovenskih osebnosti iz političnega življenja, med njimi g. Lojzeta Peterleta, dr. Ludvika Toplaka, g. Igorja Bavčarja, g. Janeza Podobnika, g. dr. Ivana Kristana, g. Toneta Peršaka, in drugih, na povabilo Predsedstva Zdrženja veteranov vojne za Slovenijo udeležil tudi generalni sekretar Svetovne veteranske federacije g. Serge Wourgaft.

Foto: J.Z. Kuntner, Dušan Uršič, Majda Sepe, Katja Levstik, Janko Kastelic, Boris Cavazza in drugi, pa je bila prvič javno predstavljena tudi pesem veteranov, ki jo je uglasbil Janko Kastelic.

R. Zorko

Na sliki: levo gen. sek. SFV g. Serge Wourgaft in desno pred. ZVVS g. Srečko Lisjak
Foto: R.Z.

Na sliki: Svobodni 5-letni malčki

Foto: R.Z.

g. WOURGAFT V SLOVENIJI

Generalni sekretar World Veterans Federation / WVF/ Svetovne federacije veteranov g. Serge Wourgafft je v soboto, 26. oktobra obiskal Slovenijo ter prisostvoval osrednji slovesnosti Združenja veteranov vojne za Slovenijo v Galusovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani. Naslednji dan, v nedeljo, se je na sedežu ZVVS na Rojčevi v Ljubljani zapletel v prijeten tri-urni pogovor s člani predsedstva, gen. sekretarjem g. Dragom Bitencem in predsednikom ZVVS g. Srečkom Lisjakom, ob tej priložnosti pa je s pomočjo prevajalke Maje nastal tudi naslednji kratek pogovor.

Veteran: G. Serge, kako ocenjujete tri-letno delo Združenja veteranov vojne za Slovenijo in njeno dvo-letno članstvo v svetovni federaciji?

Na sliki: g. Serge Wourgafft-generalni sekretar WVF Foto: R.Z.

rale zastave na slovesnosti ZVVS v Cankarjevem domu, torej zastava Svetovne veteranske federacije v družbi zastave države in njenih veteranskih organizacij. Sama ilustracija oz. simbolika pove dovolj in vse.

Veteran:

Tudi po petih letih zadrje vojne za samostojno Slovenijo so nekateri še vedno prepričani, da vojne sploh ni bilo! Kakšni so vaši pogledi na tovrstno razlago?

g. Wourgafft:

Ne bi se želel vmešavati v notranje-politične razlage vojne za Slovenijo znotraj same države. Poudarjam pa, če se vojni lahko izognemo, se ji izognimo, če pa le-ta traja kratek čas, je to rezultat usposobljenosti ljudi, njihove zavesti in hotenja, modernih bojnih sredstev, in je zato kratkotrajnost pohvale vredna. Celo 10 dni vojne je bilo preveč, če je bila možnost najti mirno in sporazumno rešitev, pa temu očitno ni bilo tako.

Veteran:

Slovensko javnost so v zadnjih mesecih razburjala tudi namigovanja o t.i. Srbski "Beli krjigi", ki naj bi na zatožno klop Haškega sodišča postavila med drugim tudi predsednika ZVVS g. Srečka Lisjaka? Ima mogoče WVF kakšne podatke v tej smeri?

g. Wourgafft:

Ne, nisem še slišal za tovrstno obtožbo. Tisti, ki so naredili kakršnekoli zločine, jim je najprej krivdo potrebno dokazati oz. morajo biti spoznani za krive, da se jim lahko sodi oz. dokler niso obsojeni, so nedolžni. To pa je pač stvar mednarodnega vojaškega sodišča v Haagu. V omenjenem primeru pa govorice nimajo teže, dokler obtožbe niso javno izrečene s strani sodišča.

Veteran:

Kakšno je ob 5-obljetnici vojne za samostojno Slovenijo sporočilo generalnega sekretarja svetovne veteranske federacije g. Serge vsem članom Združenja Veteranov Vojne za Slovenijo?

g. Wourgafft:

Kot veste, sem v Slovenijo prišel iz Sarajeva. Sporočilo bi bilo, da so lahko srečni in ponosni, da je vojna trajala relativno kratek čas s prav tako relativno najmanj številom žrtev, čeprav je vsaka žrtev velika. Že ena sama žrtev je preveč.

R.Z.

VETERANI PRI PREDSEDNIKU DZ

Veterani - lepo zveni ta beseda. Zveni tedaj, ko za njo stopijo spoštovanje, priznanje in zaupanje do preteklosti, sedanjosti in prihodnosti.

Ta občutek smo imeli predstavniki našega Združenja na sprejemu pri predsedniku Državnega zbora g. Janezu Podobniku 13. decembra 1996. Povabilo na pogovor smo sprejeli tako hitro po njegovi izvolitvi, da smo bili v prvem trenutku prijetno presenečeni. Sprejem, prvi takega nivoja v tako kratkem času po izvolitvi predsednika, pomeni priznanje vsem nam za dosežke v osamosvojitvenih procesih Republike Slovenije v obdobju 1990-1991 in spodbudo za naše nadaljnje delo.

Nekatere državne institucije in organi se spominjo veteranov ob posameznih pomembnih jubilejih, praznikih in dogodkih, nekateri nikoli, nekateri pa takoj in pač zato, ker imajo občutek za čas, prostor, dejanja in dosežke.

Pogovori, prijateljski, odkriti in razumevaljoči, so pokazali

Na sliki: Predsednik DZ RS g. J. Podobnik Foto: R.Z.

Na sliki :
Člani delegacij ZVVS in Sever na sprejemu pri predsedniku DZ RS Foto: J.Z.

pravičnost naše naravnosti v neustrankarstvo ter odprtost za vse, ki so v obdobju 90-91 delovali za dobro Slovenije in slovenstva.

Naše probleme v zvezi z zakonom o vojnih veteranih, ki nam NE zagotavlja tistega statusa, ki nam pripada, predsednik razume in podpira naša prizadevanja za popravilo teh krivic. V obdobju, ko smo ustvarjali (končno)

svojo lastno državo, nismo razmišljali o pravicah, statusu in priznanjih. Delovali smo srčno in odločno za nas, za slovenski narod, za slovenskega človeka, za prehod med demokratične države Evrope in sveta. Delovali smo zaradi ljubezni do domovine, svobode in demokracije, bili smo pripravljeni darovati tudi svoja življenja, zato imamo danes pravico zahtevati od države najmanj to, da nam prizna ustrezen status in nam pokaže toliko ljubezni, kolikor smo ji mi s svojimi dejanji med osamosvajanjem.

Spoštovani veterani, naj mi bo dovoljeno, da se tudi tako še enkrat zahvalim predsedniku Državnega zbora RS g. Janezu Podobniku za sprejem in spodbudne besede.

Veterani si želimo še veliko uspešnega in plodnega sodelovanja z vsemi dobro mislečimi in želečimi za našo domovino in mlado državo.

predsednik:
Srečko LISIAK

ČAS BO ZDRUŽIL VETERANE

*** Pogovor s častnim članom ZVVS g. Igorjem Bavčarjem ***

Veteran:

Kako danes gledate na dogodke leta 91 kot državljan in politik s staljša funkcije, ki ste jo leta 91 opravljali?

g. Bavčar:

Ne glede na vloge, ki jih omenjate, gledam na dogodke leta 91 enako, predvsem pa na tisti čas gledam s ponosom in občutkom, da smo storili tisto, kar je bilo takrat potrebno. S ponosom zaradi dveh stvari: prvič zaradi odločnosti, ki se je takrat izkazovala v vrsti slovenskih ljudi, ki so

Od vseh glavobolov, ki nam jih prizadeja oblast, ima še največ koristi farmacevtska industrija. Povpraševanje po tabletah narašča.

aktivno sodelovali pri pripravi obrambe mlade slovenske države in pravkar izborjene samostojnosti; in drugič zaradi občutka, da smo takrat bili na nivoju časa in zahtev, ki so se pred nas postavljale. Kljub neizkušenosti in mladosti smo se lotili nekaterih nalog z veliko večjo odločnostjo, čeprav nismo bili večji ali pa se tudi nismo povsem zavedali vse realne nevarnosti, ki je obstajala.

Leto 91 in 10-dnevna vojna je zame, povedano bolj lite-

ramo, obdobje, ki ga ne bom nikoli pozabil in za katerega menim, da ga tudi državljan in državljanka Republike Slovenije ne smemo nikoli pozabiti.

Veteran:

Bi lahko rekli, da ima osamosvojitvena vojna za Slovenijo korenine v dogodkih leta 88/89 in aferi JBTZ?

g. Bavčar:

Dogodki leta 88/89 so del kolektivne zavesti Slovencev na dogodki leta 88 pa so pravzaprav samo še dodatno razjasnili in artikulirali zadržna vprašanja, ki so se postavljala pred nas. Gotovo so ti dogodki pomembni, ne bi pa mogel reči, da so bili edini, saj so bili izraz kolektivne zavesti Slovencev, ki je dolgotrajnejše in ne obsega le zadržnih 10 let. S tem v zvezi naj omenim vsaj še narodnoosvobodilni boj in boj generala Maistra.

Teško bi rekel, da je bilo samo leto 88 tisto, ki je bilo odločilno za leto 91. Mi smo bili takrat del velikega evropskega kotla propadanja velesistema socializma, dogodki leta 88 pa so pravzaprav samo še dodatno razjasnili in artikulirali zadržna vprašanja, ki so se postavljala pred nas. Gotovo so ti dogodki pomembni, ne bi pa mogel reči, da so bili edini, saj so bili izraz kolektivne zavesti Slovencev, ki je dolgotrajnejše in ne obsega le zadržnih 10 let. S tem v zvezi naj omenim vsaj še narodnoosvobodilni boj in boj generala Maistra.

Veteran:

ZVVS aktivno dela že 3 leta. Ste uspeli ob svojih rednih obveznostih kot častni član spremljati delo predsedstva ZVVS oz. organov Zdrženja na območni in pokrajinski

ravni in kako ocenjujete to delo ?

g. Bavčar:

Nisem vključen v delo te organizacije in tudi nimam občutka, da bi me kdo posebej k temu vabil. Občasno, na posameznih obležjih, datumih, ki so pomembni za ZVVS in našo državo, se srečujem s svojimi kolegi. Ne bi mogel oceniti tega dela, ker me je v preteklosti motilo dejstvo, da vendarle nismo uspeli narediti ene krovne organizacije, ki bi združila vse veterane, tako tiste, ki so aktivno delali pod mojim poveljstvom v Policiji, kot tiste, ki so delali v TO, in vse ostale. S temi vprašanji sem se pretežno ukvarjal v času zakonodaje, ko smo te stvari urejali, medtem ko dnevnih ali drugačnih povezav s samim predsedstvom in drugimi organi ZVVS nimam.

Veteran:

Bili ste gost na osrednji proslavi ZVVS 26. okt. v Cankarjevem domu. Generalnemu sekretarju g. D. Bitencu ste po svečanosti dejali, da je bila "žalostrna" ?

g. Bavčar:

Imel sem pač neko svoje osebno mnenje o kulturnem programu, zato sem morda komu rekel, da je bila žalostrna. Nisem pristaša pretirane, sicer pri Slovencih pogoste nagnjenosti k potrtosti. Imel sem občutek, da bi razpoloženje, ki bi moralo vladati in obeleževati takšno proslavljanje, moralo biti veliko bolj prešerno, ampak to je le eden izmed utrinkov, ki je sicer pogost pri slovenskem načinu proslavljanja, kjer ima človek občutek, da je prej na sedmimi kot na kakšni proslavi. Spominjam se, da je proslava minila v nekakšnem temačnem vzdušju, težkih literarnih prispevkih...

Veteran:

Tik pred to slovesnostjo so slovensko javnost pretresali primeri Aksentijević, Kolšek, Bela knjiga na sodišču v Haagu ip. Kakšni so vaši pogledi o teh dogajanjih in ali menite, da je slovenska država in njeni pristojni organi dovolj naredila za potrditev samostojnosti Slovenije v teh primerih, pa tudi glede moralne zadostitve udeležencev vojne?

g. Bavčar:

Kar zadeva sodišča, težko komentiram. Sodišča so sodna veja oblasti, sodišča so samostojna. To je bil tudi del mnogih prizadevanj za samostojno državo, da zagotovimo dosledno delitev oblasti na sodno, zakonodajno in izvršno. Nenazadnje te zadeve tudi težko komentiram zato, ker sem bil takoj po letu 91 sam predmet sodnega preganjanja v zvezi z dogodki 91, predvsem v zadevi Mokronog, kjer se je pojavilo vprašanje, na podlagi katerih zakonov sem ukazal odpreti ogerj na postojanko JA.

V tej pravni "kolobociji", ki se je zgodila leta 91, ocenjujem, da bi bilo potrebno s aktom zakonodajne oblasti dileme, ki se še vedno postavljajo pred in tožilce in ki velikokrat v vlogo agresorja postavijo nas,

Na sliki: g. Igor Bavčar Foto: R.Z.

razrešiti nekatere nekatere sodnike

ki smo to državo branili.

Kar zadeva državo in njen način oddolžitve ljudem, ki so sodelovali v tem odporu, bi dejal, da sem sam čutil to kot dolžnost in na nek način sodeloval brez misli, da bi kasneje bil deležen nekakšnih posebnih privilegijev, tako da tukaj ne vidim velikih dilem. Mislim pa, da bi morali izvesti še eno diskusijo o vojnih veteranih, predvsem kar zadeva strukturo Maneverske zaščite in njehega priznavanja sodelovanja v odporu, ki je takrat v veliki meri odigrala odločilno vlogo. Tako bi se lahko izognili očitkom, ki se pojavljajo prvič znotraj struktur ljudi, ki so sodelovali v vojni in tistih, ki so sodelovali v junjskih dogodkih leta 91. Odpor Slovencev je bil raznorodn, ni bil samo odpor s

Hrom vojak je po zmagi dejal: "Upam, da bomo sedaj lahko stopili korak bliže miru!"

puško v roki. Še več, to 10-dnevno vojno smo uspeli po mojem mnenju dobiti predvsem zaradi izjemno organiziranega delovanja civilnih struktur, ki so v veliki meri brez boja in neoboroženo blokirale sovražne kolone. Ta del vprašanj je torej še odprt in strinjam se z mnogimi, ki pravijo, da bi to še morali urediti.

Veteran:

Iz zadnje vojne za Slovenijo imamo dvoje veteranskih združenj, Združenje Sever in ZVVS. Zakaj je po vašem mnenju prišlo do notranje delitve tistih, ki so sodelovali v vojni za samostojno Slovenijo in ali ima to dejstvo tudi politično ozadje? Mogoče ima država sama interes, da ima Ministrstvo za notranje zadeve svoje interno združenje?

g. Bavčar:

Sodim, da je do ustanovitve dveh veteranskih organizacij prišlo ne zaradi političnih razlogov, ampak prej zaradi nekaterih prestižnih vprašanj, ki so bila generirana z obeh strani. Kot vojda koordinacije dela oboroženih sil takrat teh razlik med samo vojno in pripravami nanjo nisem opazil, predvsem ne zaradi tega, ker smo obe strukturi združili, tako da praktično ni bilo mogoče reči, da sta ta ali ona delovali samostojno. Meni je žal, da je prišlo do dveh veteranskih organizacij, to je najmanj, kar lahko rečem, čeprav imam svojo teorijo o tem zakaj, ki pa je danes ne bi razlagal. Upam, ko se bodo strasti pomirile, da se bo zgodilo nekaj, kar bo pripeljalo bliže obe veteranski organizaciji.

Veteran:

ZVVS kot organizacija je članica Svetovne veteranske federacije, medtem ko druga veteranska organizacija - Združenje Sever nima tega statusa. Dejstvo je tudi, da je član Združenja Sever "lahko" član ZVVS, pod pogoji 12. člena Statuta, ki navaja, da član Združenja Sever praviloma ne sme biti član drugega podobnega združenja, razen izjeme, ko drugače odloči predsedstvo Združenja Sever. Zakaj menite ta prepoved ?

g. Bavčar:

O tej prepovedi ne vem nič, vsaj jaz je nisem stimuliral. Kot rečeno, to vprašanje je več ali manj stvar, ki se bo, upam, razrešila v prihodnosti, ko bodo razlogi, ki so pripeljali do teh razhajanj in dveh združenj, izginili. Služim vaše vprašanje, da odgovornost za tako stanje pripisuje veteranski organizaciji Sever, čemur pa se ne morem pridružiti. Mislim, da so vzroki za to na obeh straneh.

Veteran:

Kje in kako vidite svojo vlogo v delovanju ZVVS kot častni član in kot politik-poslanec in kaj bi moralo ZVVS po vašem mnenju še postoriti v naslednjih letih glede ohranjanja zgodovinskega dejstva, ki že danes dobiva preveč različic?

g. Bavčar:

SAMOSTOJNA SLOVENIJA-RESNIČNA ŽELJA SLOVENCEV?

Med očitki, ki Slovence še posebno bolijo, so tisti na račun obstoja nekdanjih želja po samostojni Sloveniji. Mnogi so bili v preteklosti resnično prepričani, da nismo sposobni biti samostojni, da nas je premalo, da bomo žrtev sosedov na severu ali na zahodu. Pri tem ni bilo nikoli odgovora na vprašanje, zakaj naj bi se žrtvovali sosedom na jugovzhodu?

Samo slepec ni opazil, da so nam vsaj v zadnjih desetletjih odkrito kopali grob, in ko so mislili, da so že uspeli na gospodarskem področju, so se nas lotili še na kulturnem. Prav slednje je povezovalo mnoge Slovence različnih političnih prepričanj, da so skupno iskali izhod iz navidez brezupnega položaja.

Ali nam je bila samostojna Slovenija vsiljena? Že pred časom so nekateri kar planili po tistih, ki so zapisali, da so se Slovencem s samostojnostjo uresničile stoletne sanje. Bili so glasni in dobro organizirani in zlasti nekateri mediji so jim dali dovolj prostora. Kmalu nato smo zaslišali

Najbolj se je jugo-vojska ušteła takrat, ko je bila prepričana, da je potrebno slovenske puške iskati v koruzi.

pozive proti slovenskemu nacionalizmu, pojavljale so se zahteve po multikulturalnosti, kar je pomenilo zamerjati eno hlapčevstvo z drugim. Široka izobrazba in znanje tujih jezikov ni multikulturalnost. Zadnja faza te protislovenske historije so bili javni pozivi nekaterih krogov, da v Sloveniji preganjajo Neslovence. Temu so hitro priregili tiste, ki so pred desetletji kazovali Slovence, ker so slovensko govorili ali peli, s pitjem ricinusa. To so povzeli in razširili po svetu tisti, ki so nas hoteli prisiliti k "skupnim jedrom". Ti in takšni gotovo nikoli niso hoteli samostojne Slovenije.

Ali nam je bila samostojna Slovenija vsiljena? Narod, ki je tako ljubosumno negoval svoj jezik in gojil svojo kulturo in kljub nenaklonjenosti preteklosti vzdržal v svoji pogosto kruti ljubezni, je ali neskončno neumen in trmast, ali pa ga žene neskončna želja po preživetju. Tako, kot se vsak normalen človek želi osamosvojiti, je tudi s skupinami

Prav gotovo je prvi napor potreben pri zakonski ureditvi tega področja veteranske zakonodaje; drugo, kar se mi zdi še pomembnejše, pa je vprašanje dokumentiranja in zbiranja zgodovinskega gradiva, ki bi moralo biti urejeno. Naloga obeh organizacij je skrbno zbrati ves zgodovinski material in ga predstaviti tudi javnosti. Predstavljam si, da bi čez čas morala biti postavljena stalna muzejska in dokumentarna zbirka o teh dogodkih, predvsem za prihodnje rodove, da bodo vedeli in razumeli, pred kakšnimi odločitvami smo bili takrat, kaj vse je bilo potrebno storiti za samostojno Slovenijo. Vsekakor je potrebno to obdobje primerno vključiti v šolske učbenike.

11. febr. 97,

po tonskem zapisu priredil:

R. Zorko

ljudi. Nekateri so vedno radi "mamini sinčki" ali v zavetju močnejših (narodov, držav, strank, gibanj...), nekateri pa želijo misliti in imeti svoje združenje. Slovenci nismo imeli le dolgega otroštva, ampak nam je primanjkovalo ljudi, ostalih sonarodnjakov, a dovolj časa, da začnemo "po svoje". Osebo sem najgloblje prepričan, da smo Slovenci bili vselej toliko pametni, da smo si želeli "na svoje", manjkalo pa nam je v ključnih zgodovinskih časih ljudi, ki bi to izpeljali.

Življenjske razmere med Slovenci so bile v preteklosti mnogokrat takšne, da so ljudi siliše k iskanju boljših možnosti za življenje in delo, številni so se odtujili. Na drugi strani pa poznamo tudi takšne, ki so se začeli vdirjati našim neslovenskim gospodarjem in potem postali najhujši preganjanci Slovencev. K temu jih je gnalo koristljubje, "neperspektivnost" slovenstva, postali so žrtev bližnja in "kulture" velikih zgodovinskih narodov.

Ni nobena skrivnost, da so bili med največjimi italijanskimi preganjanci Slovencev ljudje slovenskega porekla, mnogi vedo, da so bili najhujši "Nemci" med II. svetovno vojno potomci koroških in štajerskih Slovencev. Ni skrivnost, da smo se pogosto v JLA bali ravno slovenskih oficirjev, ki so po vsej sili hoteli dokazati svojo jugoslovansko lojalnost. Take ljudi so imeli tudi drugi narodi in se nam zaradi njih ni potrebno sramovati. Kljub temu pa moramo za take nazore in dejanja vedno uporabljati pravo oznako. Kdor sebe ne spoštuje, ga tudi drugi ne bodo. Takšnim ljudem je bila samostojna Slovenija gotovo vsiljena.

Leta 1848 so Slovenci prvikrat v svoji zgodovini javno formulirali svoj nacionalni politični program, ki je zahteval združitev vseh v eno upravno enoto. Slovensčina naj bi bila v njej uradni jezik. Tako prvi zlasti pa drugi zahtevi so nasprotovali tudi mnogi Slovenci. Zagovornikom točk slovenskega nacionalnega programa so očitali nerealnost, zaplankanost, pretirano poudarjanje lastnega naroda, zaprtost, kulturni samomor, reakcionarnost... Izdelali so celo sramotilne slike, ki naj bi svetu pokazale, kako izgleda slovensko politično gibanje, ki ga usmerjajo neumni

"farji" in neuspešni študenti, ki mu sledijo predvsem "babe" in otroci. Kadarkoli so Slovenci javno pokazali zobe, so se med njimi pojavili takšni, ki so se tega ustrašili.

Tujcem radodarno ustrežemo po strelskih apetitih. Še sreča, da zaenkrat samo v obliki lovskega turizma.

Običajno so ti bili vedno najbolj glasni. Med II. svetovno vojno najdemo na obeh na smrt sprotnih straneh ljudi, ki so bili prepričani, da se borijo za samostojno Slovenijo. Ne na eni ne na drugi strani niso bili prikljubljeni in zaželjeni pri vodilnih strukturah, ampak so na njih gledali sumničavo. Tudi danes opažamo ljudi, ki jih je strah slovenske države, ki izrabljajo vsako priložnost, da se iz nje javno norčujejo. Zlasti je na udaru slovenska vojska, ki bi jo radi nekateri označili za glavnega krivca našega kulturnega in znanstvenega zaostajanja, ker naj bi bila predraga. Ti ljudje, vsaj večina, niso nikoli dvignili glasu proti izrazito militarni jugodržavi. Sedaj imajo polna usta antimilitarizma. Nisem zagovornik napak in neumosti, ki se dogajajo pri njenem nastajanju in razvoju, toda vsaj na načelni ravni ne smemo biti proti njej. S čim smo se borili leta 91?

Vsak porod je težak tako za mater kot dojenčka. Slovenski narod kot mati in njegova država kot naraščaj se zvijata v porodnih krčih. Marsikoga je strah prihodnosti, marsikdo se sprašuje, kaj nam je bilo vsega tega treba. Časi so težki, stiska je huda. Javna občila pretresajo vesti o novih stotinah nezaposlenih, širi se kriminal, mnogim ne moremo več zaupati. "Vrag ni nikoli tako črn, kot se mala" pravi star slovenski pregovor. Nedvomno se nekateri trudijo, da bi bil občutek neperspektivnosti kar največji, mnogim ustreza risanje temne prihodnosti, izmišljajo si vedno

nove strahove. Vsi smo od slovenske države pričakovali hitro izboljšanje gospodarskih razmer. Razočarani smo nad tem, kar se dogaja. Kljub vsemu temu ni prostora za obup. Vprašati se moramo drugače.

"Kako hudo bi nam šele bilo, če se ne bi osamosvojili?" Spomnimo se napovedi enega nekdanjih članov CK ZKS, ki je napovedoval skoraj pol več nezaposlenih.

Ko bomo v predvolilnih dneh poslušali /sno poslušali- "op. urednika", kaj vse so naredili za nas, presojujamo hvalisanje politikov z lastno pametjo. Priznajmo jim, kar jim gre, odločajmo se po lastni vesti in pameti. Za vse, kar se bo zgodilo, bomo poslej Slovenci sami krivi, ne pa tujci, kot smo bili stoletja navajeni. In prav tu je poglavitni problem našega časa. Gospodarstvo je v tranziciji, družba se hote ali nehoite vendar neusmiljeno spreminja, mi pa po starem. Stranke nam bodo ponujale svoje zgodbe o uspehih, mi pa bomo kar pozabili, da generali dobivajo le bitke,

Kakšni bi bili šele zakoni za vojne veterane, če bi preživeli več kot dve vojni?

vojaki pa vojne. Ne obstaja zgodba o uspehu, ki bi si jo lahko lastila kakšna stranka. Rojeva se zgodba o uspehu slovenskega naroda. Veterani bi morali pomagati k ustrežnejši, predvsem pa bolj optimistični in samoodgovorni klimi med Slovenci. Zaupajmo lastnim glavam in upanju v srečo, ki nas je ne glede na takšne in drugačne razlike združevala tudi leta 91.

dr. Stane GRANDA

POLOŽITEV VENCEV OB DNEVU MRTVIH

Ob Dnevu mrtvih se vsako leto še posebej spomnimo umrlih svojcev, prijateljev in tudi tistih, ki so svoja življenja izgubili na poseben način. Običaj je, da se na grobovih prižgejo sveče, ob spomenikih se položijo venci oziroma cvetje. Na ta način tudi na zunaj pokažemo, da se spominjamo preminulih oseb.

Veterani osamosvojitvene vojne imamo do padlih v vojni za Slovenijo poseben odnos. Ne gre samo za pričakovano obeleževanje tragičnih dogodkov, temveč verjetno za poseben intimen odnos. Namesto ali poleg imen padlih bi bilo lahko zapisano na spomeniku padlih v vojni za Slovenijo ime vsakega izmed nas, lahko pa da imen sploh ne bi bilo nikjer, če bi se uresničila maščevalna namera jugosoldateske. Vsi, ki smo se odločili, da bomo za odločitev prebivalcev Republike Slovenije zastavili tudi svoja življenja, njih-

vo žrtev še posebej cenimo.

Po petih letih znage nad JA in obranitve referendumске

Na sliki: Polaganje venca

Foto: U. Potočnik

odločitve o samostojni in neodvisni državi z minimalnimi človeškimi žrtvami (čeprav je vsako človeško življenje neprecenljivo), se je ob Dnevu mrtvih primerilo nekaj, česar na žalost kljub vsej dobri volji ne morem doumeti, še manj sprejeti. V sredstvih javnega obveščanja je bilo najavljeno, da bodo najvišji predstavniki države dne 31.10.1996 položili vence NAJPREJ na spomenik padlim v NOB, nato pa ŠELE na spomenik padlih v vojni za državo, katere najvišji predstavniki so. Tovrstno javno prikazovanje odnosa do tistih, ki so dali življenja za sedanjo državo, pa čeprav simbolično z vrstnim redom položitev vencev, ne potrebuje komentarja. S potrebnim spoštovanjem do dogodkov izpred 50 let je potrebno enkrat tudi javno povedati, da so Republiko Slovenijo v letu 1991 z orožjem obranili pripadniki TO, Milice, narodne zaščite in prostovoljci, nikakor pa ne partizani iz druge svetovne vojne. Republike Slovenije v letu 1991 niso napadle tuje okupatorske sile, napadla jih je Jugoslovanska ljudska armada, ki se je ponašala z nadaljevanjem tradicij revolucije in partizanske vojske!

Veterani vojne za Slovenijo smo v letih 1990 in 1991 opravili svojo dolžnost tudi zaradi prepričanja, da je javno prikazovana "narodna sprava" resnična in ne samo deklaratorne narave. Na žalost temu ni tako, saj dnevno lahko v časopisju prebiramo različne polemike o partizanih in domobrancih. To ne vodi nikamor drugam kot v podaljševanje konfliktov med Slovenci samimi. Dovolj je

Na sliki: (z leve) g. Bitenc, g. Pajnič in g. Potočnik
Foto: U. Potočnik

tega! Pokopljite duhove preteklosti za vedno, naša generacija je že obremenjena s strahovito izkušnjo vojne in tesnobe in ne potrebujemo tovrstnih traum prejšnjih generacij. Samo ozri mo se v bližnjo sosesčino. Poimenovanje vojaških formacij s četniki in ustaši je dodatno vzbudilo pri sodelujočih sovraštvo, ki so ga prevzeli od svojih staršev. Četniki in ustaši so delovali pred 50-imi leti in je bila to ena strašna manipulacija, ki je dodatno stimulirala verjetno še ne vsa odkrita vojna grozodejstva na ozemlju nekdanje SFRJ. Na prostoru Republike Slovenije pa nekateri na vsak način želijo ponovno obuditi pojem fašizma. Je to Slovincem res potrebno?

Menim, in v tem mišljenju nisem osamljen, da je potrebno postaviti eno samo obeležje vsem Slovincem, ki so izgubili življenje v različnih vojnah na ozemlju Republike Slovenije. Kot polnopravni člani 27 milijonskega kolektiva Svetovne veteranske federacije se zavedamo, da vojn ne ustvarjajo vojaški, vanje so le poslani. Strahote vojn občutijo preživeli udeleženci ali svoji padli tako zmagovite kot tudi poražene strani. Vloga novejšega veteranstva pa ni borba za "privilegije", temveč aktivno sodelovanje v vseh družbenih aktivnostih, ki lahko na kakršenkoli način preprečijo strahote morebitnih bodočih vojn.

Drago BITENC, dipl. iur.
gen. sekretar ZVVS

ZVVS OD USTANOVITVE NAPREJ

III. DEL

Na Glavnem zboru 17. maja 1996 so se ob že navedenem v prejšnji številki našega glasila obravnavale predlagane spremembe Statuta. Novost glede na prejšnji Statut naj bi bila pravna osebnost pokrajinskih oziroma območnih odborov, vendar za to niso bili izpolnjeni pogoji v registracijskem postopku. Besedilo Statuta, usklajenega z določbami novega Zakona o društvih ter verificiranega s strani pristojnega organa, je priloženo v sredini te številke.

Naj omenim nekaj podrobnosti glede samega sklica Glavnega zbora. Kot je bralcem znano, naš Statut opredeljuje 17. maj kot dan Združenja veteranov vojne za Slovenijo in takrat predsedstvo ZVVS vsako leto sklicuje Glavni zbor kot najvišji organ naše organizacije. Ta isti dan

je v Slovenijo prihajal na dvodnevni obisk papež iz Vatikana in ponovno so se v predsedstvu odpirale diskusije o primernosti sklicevanja Glavnega zbora na ta dan, celo vesti o prepovedi vseh aktivnosti društev so bile v etru, da ne bo mogoče priti v Ljubljano zaradi zapor prometa itd. Za neizvršitev nečesa je vedno na razpolago dovolj izgovorov.

Nekateri smo imeli občutek, da je "toliko skrbi" morda zaradi obravnavane vsebine - Kolšek in naša sodišča. Pa je bil kljub vsem strahovom Glavni zbor uspešen in je opravil svoje delo. Mnogi zaradi papeževega obiska "niso mogli" priti, nekateri pa so uspeli priti kljub svoji prisotnosti ob obisku gosta iz Vatikana.

Na Glavnem zboru je predsednik območnega odbora mežiške doline g. Kaker predlagal, da naj se članarina deli v razmerju 80% v korist območnih odborov, 20% pa za potrebe predsedstva. G. Kakerju je bilo razloženo, da o

Ko je odhajal zadnji jugo-vojak iz Slovenije, še nismo vedeli, da so imeli nekateri v rokah povratne vozovnice.

članarini odloča predsedstvo ZVVS, ki je že sprejelo načelni sklep, da v skladu s finančnimi zmoglostmi 80 % realizirane članarine pripada pokrajinskim in ne območnim odborom. Pokrajinski odbori so namreč koordinacijsko telo za delovanje območnih odborov. Na podlagi vztrajanja g. Kakerja je Glavni zbor glasoval o njegovem

Čudno, da v zdravstvenih krogih še ni panike, ko pa je očitno, da ima vse več Slovencev prizadet spomin, zlasti za dogodke iz neposredne preteklosti.

predlogu in ga zavrnil. Zakaj omenjam to? Zato, ker si je g. Kaker dopustil koncem leta 1996 potezo, ki je težko razumljiva. Članom ZVVS, ki prebivajo na območju OO Mežiške doline je posredoval dopis, v katerem je povsem netočno navedel, da je Glavni zbor sprejel njegov predlog ter pozval člane k bojkotiranju plačevanja članarine za leto 1997. Je želja po "lastnem" veteranskem domu tisti vzrok, da se tako močno vztraja na pridobitvi pravne osebnosti območnih odborov, vodenjem lastnih financ ter sklepanjem pravnih poslov v ozkem interesu in ne nazadnje ukrepanje mimo odločitev legitimnih in pristojnih organov Združenja?

Po Glavnem zboru je novinar Tomaž Bukovec vprašal predsednika Srečka Lisjaka, če ga res bremenijo kršitve mednarodnega vojnega prava in če bo moral v Haag pred mednarodni tribunal za vojne zločine, storjene na ozemlju nekdanje SFRJ. Takrat temu dogodku nismo dajali posebnega pomena, kasneje pa se je zadeva ponovno odprla v javnosti.

Pri vabljenju predstavnikov ZVVS na sestanke glede obelodizne pete obletnice dneva državnosti ter na nekatere državne sprejeme je bil opaziti rahel pozitiven premik s strani državnih organov. Vabljeni smo bili na sestanke častnega odbora za državno proslavo k predsedniku države, kjer je bilo dano tudi javno povabilo podpredsedniku ZVVS Antonu Krkoviču, takratnemu načelniku Manevrske strukture narodne zaščite ter Vinku Bezniku, vodji MSNZ v vrstah organov za notranje zadeve. Prav tako smo bili prisotni na sestanku Vladoznega pripravljalnega odbora za izvedbo državne proslave.

Naslednji dogodek je bila udeležba na državni proslavi ob 5. obletnici razglasitve samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. Na 15. seji predsedstva, na kateri sta bila prisotna tudi predsednik Združenja Sever Davorin Bratuš in generalni sekretar Franc Bevč, sta se obe veteranski organizaciji uskladili glede protokola in skupnega nastopa na državni proslavi. V mimoohod so odšli le praporščaki s prapori obeh združenj, MSNZ in Svetovne veteranske federacije s spremljevalci, ostali veterani pa so se zbrali na častnem mestu. Podara je bila energična zahteva, naj državne institucije tisti dan oprostijo službenih obvez veterane vojne za Slovenijo, saj člani vodstev obeh organizacij ta dan sodijo na častno mesto, ne pa da sebi organizirajo proslavo.

Avgusta meseca nas je presenetila nova bodica, tokrat s ponovnim prihodom upokojenega generala JLA

Aksentijevića v Republiko Slovenijo. Na podlagi našega javnega protesta zaradi povsem nerazumljive obrazložitve pristojnega sodišča v sklepu o zavrnitvi uvedbe kazenskega postopka sta predsednik države g. Milan Kučan ter državni sekretar v Ministrstvu za notranje zadeve g. mag. Slavko Debelak javno povedala, kdo je bil agresor v letu 1991. V povezavi s primerom Aksentijević so se ponovno odprle javne polemike o morebitnem obravnavanju predsednika ZVVS g. Srečka Lisjaka pred mednarodnim tribunalom za vojne zločine na ozemlju nekdanje SFRJ v Haagu. Tokrat je ZVVS naslovilo prošnjo na sam Tribunal, vendar neposrednih podatkov nismo pridobili, posredovali pa so nam vse že vložene obtožnice, med katerimi ni bilo nobenega pripadnika oboroženih sil Republike Slovenije. Od Vlade Republike Slovenije smo zahtevali, da se zadeva razišče in se tudi javno demantira neokusna namigovanja. Od Vlade smo prejeli odgovor, da po podatkih Ministrstva za obrambo zoper g. Srečka Lisjaka ni vložena obtožnica v Haagu. Ministrstvo za obrambo smo zaprosili za točno določen dokument (Poročilo o domnevnih kršitvah...), vendar ga nismo prejeli.

Časopis iz ZRJ je povzel pisanje o Srečku Lisjaku in Haagu po slovenskih sredstvih javnega obveščanja, zato smo bili (in smo še) v vodstvu ZVVS vse bolj prepričani, da je nekdo iz "domačih" logov s poskusom deskrediacije g. Lisjaka in s tem tudi same ZVVS skušal na dokaj čuden način "disciplinirati" organizacijo. Srbska "Bela knjiga" namreč ne vsebuje imen temveč samo domnevne kršitve mednarodnega vojnega prava zoper pripadnike JLA, predvsem Ženevskih konvencij s strani TO in Milice v letu 1991. Od 46 očitanih kršitev se naenkrat pojavi samo eno ime in to ravno predsednika ZVVS. Ni to malce čudno?

Le zakaj? Smo bili v primeru Kolška in Aksentijevića ter z opozarjanjem na nerešena statusna vprašanja otrok padlih, ki so se zlorabljala v namene predvolilne kampanije v letu 1996, preveč glasni? Ali pa morda v primeru Janka Filipiča, kjer se je postopalo v nasprotju s temeljn-

Ko so ga po krvavem pretepu kirurgi zašili, je dejal: "Spet sem jo odnesel s celo kožo!"

imi pravnimi postopati? Morda pa je bilo glede to, da smo in se bomo zahtevali enakopraven status glede na ostale veterane v istem zakonu. Javnega demantija s strani Vlade ni bilo od nikoder, prav tako nismo seznanjeni, da se je začela kakšna "preiskava", kdo je "plasil" idejo o Haagu in Srečku Lisjaku. Prav zanimivo, kot da še vedno nismo tako "pomembni", kot so nekateri državljani, kadar o njih nekdo trosi zlonamerne polresnice (razne hobotnice itd.). Na predsednika Vlade smo naslovili pobudo za reševanje odprtih vprašanj (med njimi tudi zadevo Haag), ker še vedno kljub našim legitimnim pobudam in predlogom niso rešena vprašanja nošenja veteranskih oznak na uniformah slovenske vojske, vprašanja statusa pripadnikov Manevrske strukture narodne zaščite, vprašanja odlikovanj in pri-

znanj pripadnikom MSNZ, arhiva MSNZ....

Od vladnega svetovalca (ne pa od predsednika Vlade, na katerega smo tudi naslovlili pobudo) smo prejeli delne odgovore z zagotovilom, da se bodo odprta vprašanja v prihodnje rešila. Tudi to kaže na odnos države do naše organizacije, ki združuje večino udeleženk in udeležencev dogodkov iz 1990. in 1991. Zagotovo pa nismo pozabili besed dr. Janeza Drnovšaka na državnih proslavi v Kopru, ko je poudarjal pomembnost osamosvojitvenih procesov ter zmage nad JLA. Glede na že opisan odnos državnih organov do ZVVS se zagotovo samo po sebi postavlja vprašanje, če nismo tega storili neposredni udeleženci dogodkov iz let 1990 in 1991, kdo pa je potem leto in dan nosil na prodaj svoje glave pa tudi glave svojih bližnjih,

Tisti, ki so šli v boj, so imeli jasno vizijo. Oni drugi pa bi danes radi revizijo.

predvsem pa za koga? Zagotovo ne za retorike in zbiralce volilnih točk, ki so pripravljene zanikati tudi sami sebe, če bi to pomagalo pri zasedbi ali ohranitvi oblastnih stolčkov. Še enkrat in sto krat bo potrebno povedati, da smo izvrševali voljo plebiscitarne odločitve prebivalcev Slovenije in da si zaradi tega zaslužimo korektno mesto v zgodovini, v sedanjosti pa tisto, kar je v civiliziranih državah glede vojnih veteranov samo po sebi umevno.

Kljub nekaterim problemom (v letu 1995 prvotno imenovana delovna skupina za pripravo obeležitve ni opravila dela), smo vseeno pripravili in izvedli v lastni režiji svečano obeležitev 5. obletnice odhoda zadnjega vojaka JLA dne 26.10.1996 v Cankarjevem domu v izredno neugodnem času predvotnega boja. Udeležence proslave-politiki so priznali, da je bila obeležitev povsem nepolitična. Posebno priznanje naši organizaciji je bila prisotnost generalnega sekretarja Svetovne veteranske federacije g. Serga Wourgafta, ki se je ljubezno odzval našemu vabilu ter javno izrekel mnogo pohvalnih besed o delu naše organizacije tako doma kot tudi v okviru Svetovne veteranske federacije. Začuden pa je bil, da ni bilo na tako originalni, vsebinsko sporočilni in jubilejni obeležitvi nevladne organizacije najvišjih državnih predstavnikov, kot se je to zgodilo ob njegovem prejšnjem obisku v Ljubljani v režiji ZZB NOB in Ministrstva za obrambo. Gospoda Wourgafta smo morali obvestiti, da smo kot vedno ob podobnih dogodkih vabili pristojne, vendar so se nekateri, razen redkih izjem, tako kot vedno opravičili.

V delovnem delu obiska generalnega sekretarja SVF smo izvedeli, da nima nobena država take določbe, kjer vojni veterani svoja zakonska upravičenja pridobijo šele z izpolnitvijo 50. leta življenjske starosti. Generalni sekretar je bil prepričan, da bo SVF v primeru naše prošnje ustrezno posredovala, saj gre za temeljne pravne in civilizacijske norme demokratičnih držav.

Po volitvah nas je prijetno presenetil sprejem pri predsedniku Državnega zbora dr. Janezu Podobniku, s katerim smo skupaj s predstavniki Zdrženja Sever

izmenjali poglede na še nerešena veteranska vprašanja. Posebej pa smo bili počaščeni s povabilom na proslavo ob Dnevu samostojnosti v Cankarjevem domu, kjer so vodstvu obeh združenj iz vojne 1991 namenili častne sedeže v prvi vrsti parterja.

Novo leto 1997 se je pričelo zelo spodbudno. 9. januarja 1997 smo namreč na podlagi naše prošnje prejeli odločbo, s katero nam je minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Anton Rop v skladu s predpisi podelil status društva, ki deluje v javnem interesu za dobo petih let.

To je prvo konkretno dejanje državnega organa, ki je naše dosedanje delovanje ustrezno ocenil ter nam s tem tudi dal moralno spodbudo za nadaljnje delovanje. Omenjeni akt, ki mu pripisujemo izredno pomembnost, po lastnem prepričanju potrjuje pravilnost dosedanjih odločitev organov ZVVS, tako Glavnega zbora, predvsem pa predsedstva ter njegovega sekretariata.

Drago Bitenc, dipl. iur.
GENERALNI SEKRETER ZVVS
(se nadaljuje)

Na podlagi 6. člena Pravilnika o kriterijih za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju vojskih veterancev in organizacijo vojskih grobišč (Uradni list RS, št. 68/94), uradja minister za delo, družino in socialne zadeve

O D L O Č B O o podelitvi statusa društva, ki deluje v javnem interesu

Zdrženja veteranov vojske za Slovenijo, Rožičeva ulica 16, Ljubljana, se podeli status društva, ki deluje v javnem interesu za dobo petih let.

Obrazložitev:

Zdrženje je z dne 7. marca 1996 započelo za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu.

Pravilnik o kriterijih za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju vojskih veterancev, določa kriterije za podelitev statusa, trajanje in prenehanje takega statusa. Po prvotni temeljnega akta Zdrženja, programa dela ter poročila o prenehanju dela je bilo ugotovljeno, da delovanje Zdrženja lahko trajeno ostane dejavnost društva, ki deluje v javnem interesu po kriterijih, ki jih določa omenjeni pravilnik.

Prav tako je bilo v postopku ugotovljeno, da dejata statut Zdrženja in pogodba o financiranju dejavnosti št.: 401 - 0795, z dne 24. 4. 1996 zadostno zagotavljata, da gre predstava poraba sredstev Zdrženja za namen javnega interesa, da je zagotovljen nadzor nad porabo javnih sredstev in da je s pogodbenimi razmerjem izpolnjeno izpolnjevanje dejavnosti, ki smajo javni pomen.

Po prvotni vsebini temeljnega akta ter dosedanjega dela Zdrženja je bilo odločeno, kot sledi iz telesa odločbe.

Prvak o pravnem sredstvu:

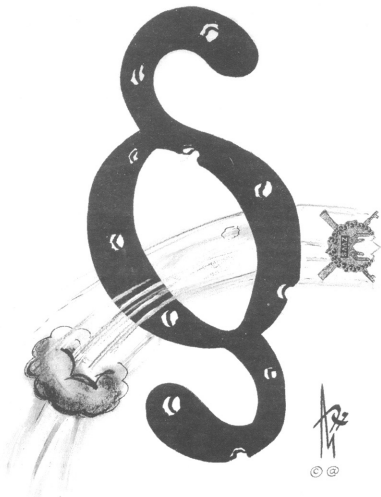
Zoper te odločbe ni dovoljena pritožba, saj se ne upravlja spor. Upravni spor se upravlja s tožbo pri Višjem sodišču Republike Slovenije v roku 10 dni od vsištne odločbe. Tožba se vložiti mora ali ostan na zapisnik pri ravnatelju sodišču, lažino pa se da na zapisnik pri katerem koli sodišču. Tožbi v dveh urvedih je potrebno priložiti te odločbo v izvirniku ali prepisu.

Številka: 076 - 04/96
Datum: 28. november 1996

Mag. Antona Ropa
MINISTER

Na sliki: kopija odločbe

Kakšni bi šele bili zakoni za vojne veterane, če bi preživel več kot dve vojni

VETERANOV DOPISNIK

ZAKULISNI BORCI ZA SAMOSTOJNO SLOVENIJO

Najprej bi rad iz daljne Finske pozdravil vse bralce naše revije, še posebej pa vse člane našega Združenja. Ponosen sem na svoje članstvo. Nisem fizično sodeloval v spopadih, bil sem le eden izmed tisočev Slovencev v tujini, ki nas je junjski napad JLA na našo domovino združil v eno samo neprebojno fronto. S skupnimi močmi smo delali vse, da bi svet izvedel resnico o dogajanjih v Sloveniji in da bi svetovna politika preprečila katastrofo. Na Finskem živim že od leta 1971. Pretežno sem delal v komerciali, zaradi česar sem uspel navezati obilo stikov v finski javnosti. Verjetno sem tudi edini Slovenec, ki je delal v finski diplomatski službi, bil sem namreč 2 leti trgovski predstavnik Finske v Bagdadu.

V aktivnejšo promocijo Slovenije sem se vključil po plebiscitu, ko sem se povezal s tedanjim zunanjim ministrom Ruppim, s katerim sva bila sošolca. Že pred razglasitvijo samostojnosti sem sodeloval tudi z gospodom Kacinom.

Kako pa je potekalo delo v času vojne, naj pove nekaj preprostih dejstev. 27.6. sem poslan na naslov 29 finskih politikov kopijo slovenskega razglasila za samostojnost. V petek popoldne 28.6. so me poklicali s finske TV-1, ker so potrebovali prevajalca. Od tistega dne sem bil 10 dni glavni prevajalec in hkrati oblikovalec vesti o Sloveniji na finski televiziji. Po kratkem intervjuju na 2. programu finske TV so se me začeli obratiti tudi drugi novinarji.

Na sliki: Jussi Peppala, ki je za časa vojne kot dopisnik finske TV poročal iz Ljubljane in avtor g. Milan V. Smolej ob torti, s katero se je Slovenija zahvalila za objektivno poročanje uredništvu finskega TV Dnevnika I.

Tako sem imel kmalu intervjuje v vseh glavnih finskih dnevnikih. 3.7., ko je bilo že jasno, da je JLA dobila "po guzici", nam je na domači telefon telefoniral srbski anonimež in začel groziti: "Vi Slovenci boste plačali vse dolge, tudi v krvi!" Takoj sem se povezal s finsko obveščevalno službo, ki mi je ponudila policijsko zaščito. Primer pa sem uporabil tudi kot bumerang: za finski radio sem napisal izjavo, v kateri sem apeli-

ral na finsko javnost in pozval vse t.i. Jugoslovane k strpnosti in spravi. Razglas so na radiu tekom dneva prebrali 5-krat in je imel velik odmev. V posebnem intervjuju za finski radio pa sem med drugim provokativno vprašal Fince, kako bi se počutili, če bi ruska vojska vdrla v Finsko in začela zavzemati mejne prehode na finsko-švedski meji.

Finci so bili zaradi vojne ogorčeni in vsa javnost je kot en mož stala na naši strani. Posebej mi je ostal v spominu posnetek, ko je bila ustanovljena prva slovenska tankovska brigada in ko so naši fantje na tank JLA barvali slovenski grb. Finski kolega je ta kader, ki je trajal v glavnih poročilih kar kakšnih 5-6 sekund, opremil s komentarjem, da ima slovenska TO že 20 tankov, čeprav je šlo takrat verjetno šele za enega prvih. Ko so bili spopadi v bistvu že končani, se je začelo tudi moje propagandno delo na televiziji.

V zahvalo dobrim finskim novinarjem sem na zadnji dan dela na TV naročil v slašičarni veliko torto v slovenskih barvah z napisom "Zahvala dnevniku finske TV-1, Samostojna Slovenija 1991".

Torto je finska velefranca Fazer napravila po mojih navodilih in jo poslala brezplačno - vse za samostojno Slovenijo. Preveč bi bilo, če bi hotel naštevati vse druge stvari, stike, telefonske razgovore itd, ki so se vrstile vsak dan.

Po dokončnem umiku JLA iz Slovenije sem še aktivno sodeloval pri uveljavljanju Slovenije, bil med drugim tudi tajnik slovenske delegacije na zasedanju KEVS-a v Helsinkih. Nekaj časa sem mislil, da mi bo morda Slovenija izrekla kakšno uradno priznanje, bil sem menda celo na spisku za dodelitev neke medalje, a vse je ostalo le pri besedah. Bil sem tudi pripravljen sprejeti mesto častnega konzula na Finskem in morda v Pribaltiku, toda nova politična elita v Sloveniji se je koncem leta 92 tako konsolidirala, da so bili vsi stolčiki že razdeljeni. Prepuščam pa bralcem v lastno presojo, kje je logika, da me je v diplomatsko službo leta 81 sprejela država Finska, rodna Slovenija pa leta 92 ne.

Vem odgovor - nikoli nisem bil član kakšne politične stranke in tega tudi v nimam namena storiti. Za svoje delo sem dobil lastno duhovno zadoščenje, pisno priznanje pa maja 96 (!!!). Prav zato mi tudi članstvo v ZVVS pomeni največ.

To naj bo in naj tudi ostane nepolitična in nadstrankarska organizacija. Kdor pa postaja danes malodušen in kritičen

Pol Slovenije vleče v desno pol v levo. Kdo pa v pravo smer?

do slovenske politike, naj se še enkrat v spominu povrne v tiste kritične čase. Bil smo enotni, bili smo Slovenci z dušo in srcem, uspehi smo! O naši "operetni" vojni pa bo končno razsodbo napisala zgodovina sama.

Milan V. Smolej

ODKRILI SPOMINSKO OBELEŽJE NA PRILIPAH

Na dan brežiškega občinskega praznika, 28. okt. 96, je na Prilipah potekalo slovesno odkritje spominskega obeležja boja za samostojno Slovenijo, kjer je 110. jurišni odred TO Brežice pod poveljstvom Janeza IVŠIČA onemogočil nadaljnji prodor oklepni enoti JA iz Jastrebarskega v notranjost Slovenije in povezavo z oklepno enoto v Krakovskem gozdu.

G. Janez IVŠIČ se je v nagovoru dotaknil tako zgodovinskih dejstev izpred petih let in med drugim dejal /citirano/ "... skozi elektronske medije nas neprestano prepričujejo s tem, ko si seveda medsebojno mečejo polena pod noge, da je vojna za slovensko državo bila uspešna le, ker je vse bilo rešeno v političnih "foteljih".

Vrsta političnih svobodopiscev pa žal v opisu dogodkov le povečuje svoje zasluge, medtem ko vsa ostala dejanja malgelanzirata ali opisuje po poročanju nekaterih, njim naklonjenih novinarjev, ki pa so med vojnimi spopadi zbirali podatke le ob gostilniških šankih vključujoč v zgodovinsko resnico vse "čence" in dezinformacije o dejanskih dogodkih. Čast maloštevilnim novinarskim interesom, ki so iskali podatke pri pravih virih. Le malo kdo se spomni, da je bilo potrebno s krvjo in žrtvami oddelati tudi bolj umazani in grobi del, ki ga nosi vsak vojni spopad.

Mali in marljivi slovenski človek, ki se je v tej vojni izkazal kot srčen borec, je odločno nastopil s ramo ob rami ne meneč se na strankarsko prispadnost in svetovni nazor. Le kako je drugače mogoče razumeti pisanje obrambnega ministra v času osamosvojitvene vojne v knjigi "Premiki" o dogodkih na Prilipah. Ko z navajanjem kronološkega pregleda dogodkov uvršča ta spopad enkrat na Čatež, drugič na Prilipe, tretjič na isti datum v Dobovo, in opisuje letalske napade na kraje Žejno, Čatež, Mrzlava

Na sliki: g. Janez Ivšič. Foto R.Z.

nas, ki niso bili nikoli napadeni, in z orožji, ki niso bila nikoli uporabljena. Le tega ni mogoče zaslediti, da so bili to napadi z nevdoljivimi letalskimi raketami na barikado na Prilipah in položaje naše enote. Samo tega, kar je mogoče videti na posnetkih tujih snemalcev in jih

nacionalna televizija neprestano pripisuje spopadu v Krakovskem gozdu, ni mogoče zaslediti. Nesprejemljivo je neznanje zemljepisa tako na TV Slovenija, ki širi neresnico na kaseti "Slovenija na barikadah", kot tudi pri viru informacij v obrambnem ministrstvu.

110. jurišni odred TO Brežice, ki se je popolnjeval s pripadniki Občine Brežice, se je zapisal v slovensko zgodovino kot enota, ki je med vojno opravljala vrsto nalog pri preprečevanju vdora enot JLA po kopenski poti iz Hrvaške v Slovenijo. Okrepljeni vod te enote, sestavljeni iz 24-tih borcev, katerim se je kasneje pridružil prostovoljec-radioamater in smo ga formirali v Artičah, je dobil v nedeljo, 30. junija 91 nalogo, da zamenja enoto iz našega oddreda na obrambi barikade na Prilipah, ki naj bi onemogočila eventualni prodor oklepne enote JLA iz smeri Zagreba v Slovenijo. Na položaje smo odhajali res bolj kislh obrazov, saj smo bili oboroženi le s stariimi puškami M-48, ki pa smo jih po principu "iz rok v roke" zamenjali s prejšnjo enoto za sodobnejšo avtomatsko orožje in ročne minomete na samih položajih. Že v noči na 2. julij smo preko zvez dobili ukaz za povečano pripravljenost, ker naj bi iz Jastrebarskega krenila močna oklepna enota s cca 50 oklepnimi vozili v smeri Slovenije. Ukaz načelnika 25. OŠTO je bil skrajno enostaven in močno zavezujoč: "Ocenite situacijo in naredite, kar se največ da..." se je približno glasil njegov ukaz. Že po zgodnjem jutranjem spopadu v Krakovskem gozdu nam je bilo jasno, da bo tudi pri nas prišlo do spopada. Obilen zajtrk nam je vse prej kot teknil. Spopad se je pričel nekje po 10. uri na mestu, kjer je motocross steza in je potekal ob nenehnem obstreljevanju dveh letal Jastreb, ki sta z nevdoljivimi raketami neumorno obstreljevali našo barikado, sestavljeno iz tovrnjakov, naloženih s 30-mi tonami starega železa. Pa tudi obstreljevanje s težkim mitraljezom je na naših položajih pustilo sledove, ki so vidni še danes. Med gledalci, ki so bili misleč v varni razdalji, pa je to obstreljevanje iz tankov in oklepnikov povzročilo rano, ki pa na srečo ni bila smrtna. Naše dejstvomovanje po koloni oklepnih vozil je v polnem zadetku, ki ga je dosegel Jože Šošarič, spravilo v zrak tudi najmodernejši tank M-84, ki je eksplodiral v bližini, kjer se nahajamo sedaj. Poškodovana sta bila, v navzkrižnem ognju letal in naših strelcev, še dva oklepna transporterja ter kasneje delno še dva tanka. Ostrostrelce je tudi ustrelil poveljovalec. Takšne izgube so ustavile kolono pred Dvorcami, od koder se je kasneje umaknila proti Hrvaški. S tem dejanjem je nasprotna stran uvidela, da izletniški sprehodi tankov in drugih borbениh sredstev v Slovenijo niso več možni. S tem so bila tudi upanja kolone v Krakovskem gozdu dokončno pokopana, ker je bil spoj med tema dvema enotama nemogoč. Naša enota je bila v tistem trenutku edina bojna enota TO na desnem bregu Save. To dejstvo sem moral takrat vojakom zamolčati, saj bi bilo težko pojasniti in jih ohrabriti ob spoznanju, da nam nihče ne krije bokov. Naj vojaški analitički ugotovijo, če je bilo takšno razporedje sil napaka v poveljevanju ali uspešna taktična poteza. Pa naj ne zveni nič neskrumno, da temu spopadu ni bil prisoten

Krvav razplet povzročil še dodaten zaplet.

nas, ki niso bili nikoli napadeni, in z orožji, ki niso bila nikoli uporabljena. Le tega ni mogoče zaslediti, da so bili to napadi z nevdoljivimi letalskimi raketami na barikado na Prilipah in položaje naše enote. Samo tega, kar je mogoče videti na posnetkih tujih snemalcev in jih

nihče iz takratne profesionalne sestave. Odsotnost zvenečih imen iz poklicne sestave nas je verjetno stala le dejstva, da je bil spopad na Prilipah v preteklih petih letih le nekajkrat sramežljivo omenjen.

Da se je na Prilipah bila resna in ostra bitka, priča dejstvo, da so bili s tako majhne enote odlikovani kar štirje udeleženci in sicer eden s častnim bojnim znakom 91, eden s srebrno medaljo generala Maistra ter dva z medaljo za hrabrost. ... /konec citata/.

Med gosti pa je spregovoril tudi g. Albin Gutman /citirano/... Ko so v topli junjski noči leta 91 na trgu pred slovenskim parlamentom ob razglasitvi dolgo pričakovane neodvisnosti in ob slavnostnem postroju pripadnikov Teritorialne obrambe in tisočglavi množici dvigali slovensko zastavo, nihče niti slutil ni, da bo že čez nekaj ur hromenje tankovskih gosencin naznanilo obdobje vojne. In še predno se je poleglo praznično navdušenje, je bila komaj rojena država

Na sliki: Spominsko obeležje na Prilipah Foto : Foto Rožman Brežice

pahnjena v vojno. Ure in dnevi, ki so sledili, so bila težka preizkušnja za vse pripadnike takrat še Teritorialne obrambe, ki je bila edina oborožena sila komaj rojene države. Nujno in neizbežno je bilo poprijeti za orožje in braniti samostojno Slovenijo. Odpor v deželi, ki je vedno veljala za miroljubno, so TO kot lastno armado, ki so jo številni ocenjevali kot nemočno vojsko, ki jo vodijo rezervni častniki brez akademskih znanj, je bil, na presenečenje mnogih v svetu

pa tudi nekaterih doma takojšen, učinkovit in uspešen. Pripadniki TO, policisti, prebivalci Slovenije, ki so povsod postavljali blokade po cestah in zaustavljali enote jugoslovanske armade, so bili uporni in odločni. Vsak po svoje je takrat premagoval strah in dokazoval pogum, kajti poti nazaj ni bilo. Jugoslovanska armada se je znašla v pasti, na katero ni računala. Naletela je na odpor povsod tam, kjer ga ni pričakovala. Krog se je sklenil. In ravno na tem mestu, tu na Prilipah, se je sklenil tudi za enote jugoslovanske armade na celotnem področju 2. pokrajinskega poveljstva, ki je bilo podrejeno 25. območnemu štabu v Brežicah, katerega enote so bile nosilci bojev v Rigoncah, Krakovskem gozdu in slednjič na Prilipah.

Svojo moč in veličino človek pokaže, ko je najtežje, in čas vojne je težka preizkušnja za vse in vsakogar. Mnogo je posameznikov, pripadnikov TO, ki so v bitkah za slovensko samostojnost s svojo hrabrostjo dokazali zvestobo domovini, nekateri tudi za ceno lastnega življenja. Vsi pa ste in so domovini v čast, svojcem v ponos, vsem nam pa vest, ki je danes ne smemo spregledati in jutri ne pozabiti.

Zlaj je dokončno jasno, da pot v Evropo ne vodi skozi Beograd. Je preveč demonstrantov na cestah.

Odkritje spominskega obeležja na Prilipah je za nas spomin na spopad julija 91, ko je enota TO zaustavila oklepno kolono, ki je poskušala razbiti obroč okoli blokirane enote v Krakovskem gozdu. Za takratno JA je bilo to nedvoumno sporočilo, da še tako močna enota ne more pomagati obkoljenim enotam, ki so povsod v Sloveniji. ... /konec citata/

Po slovesnosti pa nam je prišlo v roke tudi pismo poveljnika 110. Jod-a rez. kap. Darka Srpčiča, ki ga je sicer namenil brežiškemu županu in nekaterim drugim vodilnim družbeno-političnim delavcem v brežiški občini, kot tudi takratnim strukturam TO.

Pismo povzemamo v celoti:

" Dolžnost mi narekuje, da Vam v imenu ostalih 180-tih pripadnikov 110.Jod-a napišem nekaj stavkov realne krute resnice. Dobil sem veliko vprašanj, na katera sem moral odgovarjati dne 29. in 30. okt. 96 ostalim pripadnikom 110. Jod-a. Vprašanja so bila enaka ali podobna, vendar smisel in pomen isti... ZAKAJ...?

Moram priznati, da mi je bilo 28.10. 1996 ob 16. uri ob odkritju spominske plošče 110.Jod-a veliko težje kot leta 1991. Lahko je povečevati "svojmim..." in tudi sovražnik je bil znan... Pozneje pa se vse spremeni, zbledi. Nastopil je mir-socialni, nemir-strankarski, prepri-različni interesi-stanje katastrofe. Pričakoval sem, da bom tu srečal dosti pripadnikov 110. Jod-a, toda žal, izpad-

Na sliki: Odkritje obeležja na Prilipah, ki so ga opravili g. J. Ivšič, g. J. Šoštarčič in g. J. Avšič Foto: R.Z

lo je drugače-še več, celo poveljnik 110.Jod-a si ni zaslužil pisnega vabila, ampak je to bilo le ustno (g. Ivišč-srano-ta)

Ne poznam še ciljev in namena, ampak ne bom dovolil, kot pripadnik 110. Jod-a, veterani in komandant 110.Jod-a, da se naša enota deli na dva dela in širi nerescnica. Bili smo velika družina-klapa, odnosi so bili zdravi-pristni, prijateljski, ampak vrstni red je bil jasen kot beli dan pa tudi dolžnosti.

110. Jod je bila enota, ki je bila l. enota Posavja. Enota, ki je sodelovala na vseh večjih vojaških vajah v nekdanjem garnizonu Cerklje, in to zelo uspešno. Podkovani komandni kader s svojimi podrejenimi in ostalimi pripadniki je vse svoje dolžnosti v mirodopskem času, kakor tudi v agresiji na Republiko Slovenijo oz. Brežice opravil zelo uspešno in učinkovito (za mnenje o tej zadevi lahko povprašate g.

Težko je tistim vojaškim konstruktorjem, ki morajo dokazati, da je lažja sposobna ostati čim dlje pod vodo in ne nad njo.

Breznikarja-takratnega mojega predpostavljenega - poveljnika 25. Obm ŠTO in njegovega namestnika g. M. Teropiča).

Začetek agresije na Republiko Slovenijo oz. na Brežice - VOJNA...

Dogodki in povelja se vrstijo "rafalno". PRILIPÉ...

Po treh dneh na blokadi pri Prilipah sem se odločil, da naredim zamenjavo komandirja in njegovega voda. Zakaj? Enota je bila že tri dni v pripravljenosti v rajonu Velike Malence, od tam je prišla na blokado na Prilipe. Dostava hrane je bila otežena, tako da smo si jo sami organizirali. Fantje so bili neprepani (7 dni položaja), premočeni, ker je vmes deževalo. Zdelo se mi je netaktično, da imam še naprej to enoto na blokadi. Ker je bila to prva prava borbena akcija 110. Jod-a, sem bil ves čas s to enoto. Izdal sem povelje za zamenjavo. Enota, ki je zamenjala dosedanje s komandirjem voda na čelu, je bila v zaledju, se pravi naspana, spočita... Za nadzornega iz štaba sem se odločil za g. Janeza Ivišča. Ker je zraven ostalih kvalitet tudi zelo dober poznavalec širšega rajona Prilipe:Žejno-Globočice, skratka po domače "kranjske strani". Naloga oz. povelje, ki sem ga izdal obema vodoma, je bilo precej kratko, vendar jasno in konkretno. Del enote 110. Jod-a s komandirjem voda je bil istočasno na blokadi vstopa v Brežice pri Tovarni Pohištva. Za nadzornega sem s poveljem imenoval namestnika poveljnika 110. Jod-a (kap.-B. Smrekarja*-op. urednika).

Ostale enote, ki so bile v zaledju, so delale po planu oz. predhodnem mojem povelju. Dolžnosti na ostale člane poveljstva so bile razdeljene in konkretne. Za pojasnilo naj dodam sklep poveljstva, da je v nekaj začetnih akcijah,

blokadah ali zasedah prisoten še kdo iz poveljstva.

Kar zadeva informacije o delovanju 110. Jod-a med agresijo na RS oz. na Brežice Vam jih lahko podata poveljnik in njegov namestnik. Še enkrat apeliram na vas v imenu 110. Jod-a in vas prosim, da se ne bi širila nerescnica in delala obstoječa razlika med pripadniki 110. Jod-a, kajti ta uspešna akcija je bila dolgotrajno delo celega 110. Jod-a, veliko prostih dni pripadnikov te enote je bilo vložnih v to, da ne govorimo o poveljstvu samem. Na ta slovesni dan za to enoto sem se jim želel še enkrat zahvaliti, vendar, ker nisem bil uradno vabljen, nisem mogel spregovoriti s t a v k a z a h v a l e, pa tudi KOMU ga nisem imel povedati!?

To pismo je napisano z željo, da se zgodovina 110. Jod-a ob agresiji na RS oz. Brežice piše pravično in resnično.

/podpis: poveljnik 110. Jod-a, rez. kap. Darko SRPČIČ/

R. Zorko

OBISK V VOJAŠNICI BOHINJSKA BELA

Združenje veteranov vojne za Slovenijo-območni odbor Litija in Združenje slovenskih častnikov-območno združenje Litija sta v soboto, 16. novembra 96 organizirala enodneвно strokovno ekskurzijo, ki se je je udeležilo 60 njunih članov.

Udeleženci so se odpravili proti Gorenjski, kjer so se prvič ustavili v vojašnici Bohinjska Bela. Tam so jih sprejeli in pozdravili poveljnik 33. območnega poveljstva Slovenske

Na sliki: Litijski veterani in častniki v vojašnici Bohinjska Bela

Foto: Rihard URBANC

vojske major g. Janez Smole, poveljnik brigade polkovnik g. Jaka Vidič, namestnik poveljnika vojašnice Bohinjska Bela major g. Vili Šolar in član Območnega štaba Radovljice g. Janez Kaselj.

V eni od učilnic vojašnice so jim v sliki in besedi pred-

stavili zgodovino vojašnice ter jih seznanili z njenim sedanjim delom. Sledil je tudi ogled prostorov, ki so jih v letih 91/92 temeljito obnovili. Litijski častniki in veterani so se seznanili tudi s sodobno oborožitvijo Slovenske vojske in vestranskim sodelovanjem vojašnice s krajem, Planinsko zvezo Slovenije, Triglavskim narodnim parkom in Fakulteto za šport Univerze v Ljubljani.

Po kosilu v sodobno urejeni obednici naj bi sledil ogled oz. prikaz plezanja v steni za tamkajšnje vasjo, kar pa je žal zaradi slabega vremena oz. deževja bilo odloženo, kljub temu pa je načelnik gorske šole polkovnik Međina z vojniki demonstriral plezanje na umetni steni, v tej veščini za so se pomerili tudi nekateri pogumni gostje.

V popoldanskem delu ekskurzije je sledila še podelitev članskih veteranskih izkaznic, kar je opravil predsednik litijskega območnega združenja veteranov g. Rihard Urbanc, s predsednikom litijskih častnikov g. Rudijem Bernikom pa sta tudi izmenjala priložnostna darila z vojaškimi starešinami.

Po slovesu in prijaznih litijskih gostiteljev se je ekskurzija nadaljevala v Bohinjski Bistrici, kjer so obiskali tamkajšnji vojni muzej, pozdravil jih je tudi bistriški župan g. Franc Kramar ter jih seznanil z nadaljnjim razvojem tega dela domovine, zlasti kot gospodarskega in turističnega področja, sledil pa je še ogled muzeja usnarstva in železarstva.

Kljub neugodnemu vremenu so bili udeleženci ekskurzije z njeno vsebino, doživetim in vidnim zadovoljni, prispevek pa naj bo v zahvalo vsem gostiteljem z željo po novem snidenju.

Boris ŽUŽEK

KURIR CZ

Tudi zame se je začelo 27. julija 1991. Bil sem kurir štaba Civilne zaščite. Moja naloga je bila v času vojne za Slovenijo iskati in obveščati pirotehniške o nalogah in akcijah. Našel sem vse v takratni občini Gornja Radgona.

Pri nalogah in delu pa mi je največ težav povzročila zatemnitev mesta. Z vžigalnikom sem si razsvetljeval pot po hodnikih stanovanjskih blokov... veste, kako je to, če nič ne vidiš, in jih obveščal. Ko sem opravil to nalogo, sem slučajno odkril vojske Teritorialne obrambe na Gubčevi cesti, ki so bili že tri dni brez hrane. Odšel sem v štab in rekel nadrejenemu g. Viktorju Kovačiču, da grem po hrano za te vojake, spremljal pa me je, že od vsega začetka, moj sodelavec Dani Šumak. Ker zaradi protitankovskih ovir v Podgradu pri Gasilskem domu nisva mogla priti v sosednjo vas Lutverci, sem dejal, da greva tik ob reki Muri preko nasipa, saj sem tam doma in poznam vsako luknjo. Prispela sva v Lutverce, v privatni samopostrežni trgovini sva dobila hruh, salame, zaboj piva in cigarete, kar nama je dal g. Franc Šibrat. Od tu sva odšla v Apače k starešem podporočniku g. Iztoka Matisa, kjer sva dobila še zaseko, čebulo in kruh. Potem sva se ustavila

tudi še v gostilni "Pri Marički", ki je skuhalo veliko skledo govejih koncev ter goveji golaž, ki ga je ga. Marica Balažič sama pripeljala do zapore v Podgradu.

Ne vem, kateri dan je bil, ko sem se vrnil s terena, takoj sem prejel novico, da moram k novinarjem oz. g. Urliku Kapru iz Kolna iz Zvezne Republike Nemčije. Ker nihče ni govoril nemškega jezika, so čakali mene. S kamero je hotel posneti prav vse, kar se je dogajalo na carini v Gornji Radgoni. Odpejala sva se v grad, od koder je bilo lepo videti zunanje skladiščne prostore carinarnice. Prosil me je, naj stopiva do carinarnice, ki je bila še zasedena z enotami JA. Tank JA je namreč stal na začetku mostu in transporterji v odprtem skladišču, zato sva obisk opustila. Opazovala sva tudi helikopter, ki je nekaj pripeljal in nato nekaj odpejal.

Po končani vojni sem še ostal v štabu Civilne zaščite za morebitne nujne primere, sicer pa sem opravljal delo dežurnega v telefonski centrali.

Franc LEVAR

VETERANI AKTIVNI TUDI V GOR. RADGONI

Letos pozimi, natančneje 20. januarja 1996 so v Gornji Radgoni ustanovili Območni odbor Združenja veteranov vojne za Slovenijo. Na svojem prvem srečanju so glede vodstva še omahovali, nato pa le enoglasno sklenili, da bi bil najprimernejši član za predsednika g. Franc Zemljič. Tajniške posle je in še vedno vodi ga. Silva Kuzma (da, tudi ženke so bile aktivne udeleženke deset dnevne vojne za Slovenijo v Gor. Radgoni). Razdelili so si še nekaj pomembnih nalog. Tako za informiranje skrbi g. Dušan Zagorc (aktivni propagandist v pogajanjih s Popovom ob zavzetju G. Radgone), za upravo odbora skrbi g. Zvonko Kovačič, za zaščito in reševanje Bogdan Sajnovič...

Odbor je sklenil, da bodo dali možnost za vpis v ZVVS vsem občanom, ki glede na svojo udeležbo in aktivnosti v vojni imajo željo pristopiti, prijavnice pa dobijo na izpostavi za obrambo v Gornji Radgoni. Prva in torej prioriteta naloga je pridobivanje članstva, a prav gotovo ne za vsako ceno. Pri tem je potrebno urejati sprotne evidenco ljudi, ki so sodelovali v vojni proti JA v vseh strukturah takratne občine.

Doslej je ZVVS Gornja Radgona v času od 27. junija do 4. julija letos pripravilo zanimivo razstavo v muzeju v Gornji Radgoni z naslovom "Čas vojnih spopadov", nato so organizirali 3. julija (na dan odhoda JLA iz Gor. Radgone) proslavo, pri izvedbi katere so pomagali različni sponzorji pa tudi Občinski svet je primaknil svoj delež. Proslave se je udeležilo več sto ljudi, razstavo pa si je prav tako ogledalo skoraj 800 obiskovalcev.

Odbor se trudi delovati organizirano, pri tem pa mu pomaga širše članstvo na terenu. V samem upravnem odboru je zaslediti veliko število članov iz samega središča mesta, zdi pa se, da so na ostale kratko malo pozabili ali pa z njihove strani ni pravega odziva. Ob podpori Občinskega sveta in dobrim sodelovanjem v pokrajinskim

odborom ZVVS, ki ga vodi g. Ljubo Dražnik, bodo aktivnosti in delovanje s tem začetnim članom dosegle svoja namen.

Želja je, da se ohranja tradicija in spomin na dni izpred 5-tih let, ko smo tako ali drugače s skupnimi močmi pregnali iz naših krajev sovražnika., mesec in pol pa smo preživeli v boju z njim, vemo kaj in kdo je. Vsi udeleženci bojev v Gornji Radgoni pa tudi ostali občani naše občine želimo in upamo, da se podobni trenutki v nadaljnji zgodovini naše nove države nikoli več ne bi povrnili.

Bojan MACUH

SPOMINI IZ VOJNIH DNI

ČETRTEK, 27. JUNIJ

Okoli 19.30 se sliši streljanje iz smeri Gederovcev. Obdajal me je občutek vojne. Ta noč je bila precej nemirna.

PETEK, 28. JUNIJ

Zjutraj ob 7. uri sem po radijskih novicah izvedel, da se kolona tankov in drugih vozil približuje našemu mestu. V sebi nisem imel miru in odšel sem v mesto pogledat, kaj se sploh dogaja in če so še ali že znaki "živiljenja".

Od doma sem se odpravil okoli pol devete in kot sem pričakoval, je bilo mesto prazno. Srečal sem skupino civilistov, nekaj izmed njih sem jih tudi poznal, zato se ni bilo težko vključiti v pogovor. Opazovali in ogledovali smo iz smeri hotela vojaško karavlo, ki je že bila v pripravljenosti, saj so bili vidni zakloni narejeni iz vreč. Imeli smo raznovrstne in pestre razprave o JNA, TO in Policiji. Kmalu smo od "poročevalca" izvedeli, da je JNA že v Radencih in da se sliši tudi streljanje z njihove strani, verjetno z namenom, da prestraši naš obrambni sistem. Iz samega pogovora se je dalo razbrati, da so posamezniki bili mnenja "...le naj pridejo, če si upajo...". Kolona JNA pa se je vse bolj približevala Gornji Radgoni. Mogoče smo bili na ulicah sprva zgolj iz radovednosti, kaj se bo ali kaj se lahko zgodi, nato pa vse bolj iz ogorčenja. Po uri ali dveh čakanja smo opazili kolono vozil, ki se je počasi in previdno premikala proti središču mesta.

Še vedno smo bili pri spomeniku, vendar smo se kmalu začeli pomikati proti občinski stavbi z mislijo, da se bomo tam lahko "zasidrali" in naprej opazovali dogajanja v okolju.

Vendar so nas presenetili, predvsem s strelji, ki so leteli visoko nad našimi glavami, torej namenjeni le prestraševanju. Kar hitro smo se morali umakniti navzdol po stopnicah med občino in banko, saj smo se le tako lahko izognili morebitnim nevarnim izstrelkom. Sledilo je nekaj sekund zatišja, potem pa ponovno žvižganje in žvenket krogel ter izstrelkov. Umaknjeni v vhod tamkajšnje otroškega vrtca smo še počakali nekaj trenutkov, da se situacija umiri. Kolona pa se je še vedno pomikala proti cerkvi.

Budno smo spremljali vsa dogajanja in opazili, da so

prispeli v koloni tudi že kamioni. Odločili smo se za pomak po bočni strani in za kolono, ki se je kmalu ustavila v samem križišču, v neposredni bližini gostišča Muzej in Elradove kuhinje.

Nismo vedeli, zakaj se je kolona ustavila, to smo lahko le ugibali. Takoj se je tudi porodila ideja o priložnosti za napad na kolono z "molotkovki". Sprva smo bili vsi za. Za mesto moramo nekaj storiti. V akcijo pa sva stopila le z Leopoldom.

Nisva se dolgo obotavljala. V rahlem teku sva kovala načrt, kako vsvo zadevo izpeljati in predvsem, kje dobiti bencin, steklenice in krpe...

Sreča nama je bila naklonjena. Na vhodu v tovarno sva srečala fanta / o njem ne vem nič, razen, da je boja doma iz Hrastja.../, ki je imel že vse pripravljeno za molotkove. Lahko smo krenili v napad brez posebnih vprašanj in odgovorov.

Na srečo nam tudi vratarja nista delala nepotrebnih pregledov z vstopom v tovarno, tako da nam je akcija dokaj hitro strelka. Pot smo nadaljevali proti tamkajšnji kuhinji, saj je bila edini objekt v neposredni bližini križišča in ceste, kjer se je nahajalo največ vozil, tako oklepnih kot tovornjakov.

Prvič smo se zavedli, kaj ta akcija lahko pomeni, da se izpostavimo nevarnosti, čeprav smo ugotovili, da oklepniki granat ne bodo izstrelili, saj bi zaradi bližine vozil poškodovali ali izpostavili nevarnosti sami sebe. Po ogledu izhodiščnega položaja smo pričeli priprave na končnico akcije.

Sledil je kratek molk.

"Začnimo!" je dejal fant neznanega imena. Iz žepa je izvelkel vžigalnik. Pričeli smo z neopaznim odpiranjem oken. Uspelo nam je odvreči le dve od treh molotkov. V trenutku sta zagorela tovornjaka, JNA pa se je tudi takoj odzvala s silovitim streljanjem. Obstali smo, nato pa se zapodili po vseh štirih proti izhodu ter navzdol po stopnicah. Vratarja sta bila popolnoma iz sebe. Z Leopoldom sva ju prosila za pištoli, ki sta ju nosila. Od prvega vratarja ni bilo odziva, drugi jo je izročil brez razmišljanja s kupom streliva.

Ob izbranem močnem steburu sva že streljala na tovornjake z vojak. Ob skoraj polovični porabi streliva se je čez nekaj minut pojavil prej omenjeni fant, ki je prinesel avtomatsko puško z 18-timi naboji, ne vem od kod, in mi jo izročil. Brez pomislekov sem jo sprejel in streljal. V tem se nama je pridružil tudi ekipa novinarjev iz radia Murska Sobota, pa tudi neki snemalci in poročevalci so se jim pridružili. Na pomoč so priskočili tudi drugi fantje in s skupnimi močmi smo uničili še nekaj vozil. Uspelo nam je tudi odpeljati terensko vozilo. Iz ostalih vozil smo izvelkli vse koristno od streliva do ostalega, prenesli v tovarno Elrad in kasneje predali policiji.

SOBOTA, 29. JUNIJ

Minila je oprecej vznemirljivo. Premišljeval sem, če sem večerjšnji dan postopal pravilno. Odšel sem na štab TO in se postojalno prijavil v enote, s seboj pa pritegnil tudi ostale.

NEDELJA, 30 JUNIJ

Bili smo na prvih položajih na Grajskem hribu. Bilo nas je pet in en starešina.

PONEDELJEK, 1. JULIJ

Dan je minil v nestrpnosti in napetosti kot prejšnji.

TOREK, 2. JULIJ

Ob 16. uri je sledilo povelje za napad. Napadli smo. Spustili smo se po strmini navzdol. Imeli smo štiri pištole, eno ostrostrelsko puško, eno "oso" z eno samo granato. Napadla je tudi JNA. Blizu hišo je odkrila z granatami.

Bili smo v zaklomu in ugotovili, da bo potreben umik, o katerem smo se z težavo dogovorili, predvsem zaradi poti, ki jih je nadzirala JNA. Še danes ne vem, kako nam je uspelo preživeti, saj smo bili ob umiku venomer v dometu. Ranjen je bil Darko.

Na sliki: g. Drago Vidrih

Foto: g. Mirko Bijuklič

SVEČAN ZBOR VETERANOV SEVERNO-PRIMORSKE

Hudo neurje, ki je 22. 11. 1996 divjalo tudi na Severno-primorskem, ni odvrnilo nad 450 veteranov od udeležbe na zboru veteranov vojne za Slovenijo. Bogat kulturni program, ki se je pričel pred kulturnim domom v Novi Gorici s polurnim koncertom godbe na pihala iz Vogrskoga, je prispeval k prijetnemu vzdušju, ki se je nadaljevalo v dvorani tamkajšnjega kulturnega doma.

V svečano urejeni dvorani je zvok fanfar in himne, zapete na visoki umetniški ravni, dopolnjeval izpis "5 let zmagovalci in samostojni"... izpis ponosa in sreče, saj je bil namenjen vsem prisotnim in mnogim drugim, ki so bili soustvarjalci zgodovinskega trenutka pred petimi leti.

Sledila je pozdravna beseda predsednika Pokrajinskega odbora ZVVS za Severno-primorsko pokrajino g. Draga Vidriha, sledil pa je delovni zbor, kjer so izvolili območne odbore ZVVS za območje Ajdovščine, Nove Gorice in Tolmina, saj je število članstva že nad tisoč veteranov.

V svojem poročilu je predsednik petletno obdobje ocenil kot čas utrjevanja organizacije ZVVS, obdobje pridobivanja članstva in krepitve ugleda te nestranskranske organizacije. Izpostavil je nerazumljiv odnos dnevene poli-

tike do vprašanj veteranstva, poskuse izničevanja dejstev vojne za samostojno Slovenijo in nadaljeval:

"...Ne glede na to smo na svoja dejanja ponosni, saj so del naše stvarnosti, so in bodo del zgodovine slovenskega naroda!"

Z besedo ponosa na njemu svojevrsten način je spregovoril tudi predsednik ZVVS g. Srečko Lisjak, ki je med drugim dejal /navajamo/: "Z rojstvom smo pridobili pravico do življenja, s plebiscitom smo pridobili pravico do države, z vojno smo pridobili pravico do svobode in samostojnosti, z zmagajo v vojni pa smo pridobili pravico biti veterani svoje svobodne in demokratične države ter domovine. Mi smo svojo dolžnost do domovine opravili častno in pošteno, z orožjem, s krvjo in tudi z življenji naših soborcev. Tedaj, pred petimi leti, se je zgodilo tisto, kar se je moralo zgoditi in kar je prav, da se je zgodilo. Zato smo sedaj tu, zato imamo svojo domovino in gradimo svojo državo. Za nami prihajajo generacije, ki odraščajo v samostojni državi. Nihče jih več ne bo vzgajal za hlapce tujcem. Nihče jih več ne bo silil v praznovanje tujih zmag, porazov in resnic. Veterani vojne za Slovenijo smo ponosni na svobodno in demokratično Slovenijo ter na vso pot, ki jo je bilo treba prehoditi, ponosni hočemo ostati tudi naprej. Hvala usodi, ki mi je omogočila, da sem bil v pravem času na pravem mestu s pravimi ljudmi!" je zaključil predsednik ZVVS g. Lisjak.

Aplavz, ki je sledil besedam predsednika, je še en dokaz več, kaj nam pomeni domovina, domovina nam Primorcem.

Bogat kulturni program priznanih izvajalcev okteta Vrtnica, dramske igralka ga. Mire Lampe-Vujitič in ansambla Big Bend je bil ob vsem doživeten razlog več za zadovoljstvo in še ne napor k uveljavljanju organizacije ZVVS. Prijetno vzdušje se je na povabilo g. Srečka Kodriča, ki je delovno povezoval zbor, nadaljevalo ob dobri kapljici briške pivske kleti in zadrage Zalošan v avli občine Nova gorica, k dobremu vzdušju pa so prispevali tudi sponzorji.

Ivan KRUŠEC

Na sliki: g. Srečko Lisjak

Foto: g. Mirko Bijuklič

LITERARNI KOTIČEK

Spomin na čase, ko ni bil bratu brat

Pesem posvečam možu Marku in otrokom našim:

Julijani, Mariji, Janezu, Franciju, Marku, Fani in Emi

Pet let minilo je od takrat, a zdi se, kot da bilo je včeraj, ko dva sinova - bratu brat, bila sta vsak na svoji strani. Rodila pa ju v bolečini je ista mati! Prvi šel na jug - na sam večer presvet.

Lahko bi šel že preje, pa odhod odložil je, da volil za samostojnost je našo!

Tako ponosna sem bila takrat, ko tudi sin je dal svoj glas! Saj volil je za narod naš,
za rod tvoj in njegov!

Dobil pogum je - premagal strah, katerega širili so nekateri, kaj čaka tiste, ki prišli bodo kasneje
- v kasarne svoje temne.

Pozabila ne bom nikoli, kako oči so mu svetile tisti dan, ko obkrožil ZA je - za svete
slovenske nade!

Na sam večer Božični, ko kropili smo kot po navadi po celi hiši, molili rožni venec in kadili
- solze so tekle kar naprej, saj z duhom šla sem s sinom proti jugu.

Rotila sem zavetnika njegovega in vse angele, da nad njim bedijo, da se bi vrnil zdrav med nas
v svojo rodno štajersko vas! Potem pisarila sem kar naprej:

Sin, kako je? Si zdrav? Si do drugih dober? Zvečer kaj Bogu se priporočaš?

Predvsem me zadrje je hudo skrbelo!

Konec januarja, ko imel je zaprisego, pisal je - ta moj sin - nikar tako daleč ne hodite!

Meni ne pomeni nič ta dan, raje pridite pozneje.

Ko v maju končno gremo na obisk, ga premerim najprej od nog do glave.

O, moj Bog - ves shujšaj si, oči udrtje, na kolensih luknje in čevlji, da ne bi govoril.

A to je naša slavna JLA?! Prišel je čas, ko šel je drugi sin od nas.

Nič ni pomagalo, pisala prošnje sem, da enega že imamo v vojski.

Da drugi sin potreben je v delavnici - očetu v pomoč za kruh vsakdanji!

Kljub vsemu odhoda v TO bil vesel je. Sproščen vrisk slišal se je skozi vas! Pa vseeno, hudo me
je skrbelo! Kot bi slutila, kaj vse čaka nas!

Sredi maja s ponosom šli smo v TO na zaprisego sveto: mož moj, starejši hčere in možje, moji
vnučki, pa tudi vojakov mlajši brat - otrok peti in njegova sestrica mala,
ki malo preje začela uporabljati nožice svoje.

Ob himni naši, ob podpisu obljube sveže, spet solze so tekle. Saj moje srce bilo je pri sinu, sinu
prvemu, daleč dol na jugu! Bo prišel domov? Se bo vrnil zdrav?

To ključalo me je v prsih, odkar je šel!

Da sem vsaj malo oblažila skrb, zatekla sem se v cerkev pred oltar Marijin, in njo prosila:

"O, mati, ti pomagaj nam!"

Prišel 25. je junij - težko pričakovani dan! Kurili kres smo na čast domovini naši!

Opolnoči pa naraščajo želje videti, kako Ljubljanci doživljajo veselje.

Ljudje pijani od veselja, prishuhnili so Urški iz Povodnega moša, ki pred pesnikom odigrala ga
pogumna, mlada je Šentjoščanka! Potem je množica presrečna šla podoknico škofu zapest.

Nakar harmonika se oglasila, ker pete vseh začele so srbeti.

Ko veselje je na višku, luč plava in vrtljiva, bliža se po Poljanski in naznanja, da naglo bliža se
sovražnik - katerega gojili dolgo smo na svojih prsih!

Ljudje bežali so prestrašeni domov, o da imeli bi takrat vsak svoj rov!

Po treh tednih dočakala pošto sem od drugega sina, en sam stavek - dopisnico še hranim :

"Smo na varnem, ne skrbite!"

Pa vseeno pomnožila sem molitve. Prišel je prvi sinov vikend. Iz TO prišel ves je spremerjen.

Od petka do nedelje se samo smejal je, v nedeljo zresnil se in dejal, trpeče skozi solze:

"Mama, ena bomba padla je - zraven mene!

O moj Bog, samo pomislite, kakšen čudež, tristo fantov mladih v temnem gozdu spravljениh, pa vsi celi in zdravi, preživeli, čeprav bili so bombardirani!"

Kot da dovolj krvi preli je narod naš, leta 45 se je pisal tisti čas!

Povežem se z odborom staršev, hodim na sestanke, kako dobili bi nazaj naše fante.

Čez 1000 bilo jih je še v JLA, zanje nobena prošnja nič ne velja!

Povedali na odboru so, da sina iskati vsak zase moral bo.

In šel je mož - sinov oče, z njim zet - mož druge hčere.

Verjemite, molila kot takrat, tiste noči in dneve, nikoli nisem še tako goreče.

A sina prepričati bilo je treba še, da huda ura se!

Za tiste vse, kateri so še upali sanjati drugačne, lepše sanje!

Nacrtn naredili smo, priporočali Bogu se, da bi uspelo ukrasti sina, sina, ki dobil je odlikovanje za prijateljsko ravnanje. V žepu ga je nosil, ni ga pripel na prsa, saj zdelo se mu je brez veze - ponašati se s tem, saj ravnal je samo po nauku staršev in svoje vere!

Še zadnji vzdih k Bogu in vsem svetnikom, da pomagali bi uiti slovenskim ujetnikom!

Nasvet očetov poslušal dobi naš je sin: "Kar počasi skozi glavna vrata..."

Saj minirana bila je krog in krog kasarna.

Ko odbila ura tri je zjutraj, sin odslužil stražo je, črnogorskemu sobratu!

Lahko izdal bi ga in dobil obljubljeno nagrado. Pa Bogu hvala, srečno prijateljstvo večje je bilo!

In tako se je zgodilo.

Kasarna vsa v žarometih, moj sin počasi šel skozi glavna vrata - do prve sence je po metrih.

Potem teči je začel do velikega grma, kjer čakal ga je mož - hčere druge - poln poguma.

Vojaške hlače dol, kratke svoje gor, puško vstran, potem tekla sta kot za stavo dva kilometra, kjer čakal z avtom oče je, saj delal se je hitro dan. Nato pa hitro gas do doma!

Ura bila 8 zjutraj in sveta maša pravkar se končala je, ko zavrisvalo mi je srce!

Spet, kot takrat na obisku, premerim sina od nog do glave.

A zdaj vidim - oči se svetijo, tako kot tisti zimski dan, ko obkrožil ZA je - svetle slovenske nade!

A noge, sinove in zeta, so do kolen krvave, sledove pač pustilo je južnjaško trnje!

Zapelji zdravljico himno smo, nato še dali Mariji hvalo in svetnikom, ki pomagali so ubežnikom!

Marija skozi življenje vodi te, srečo imaš - je zadonelo po naši vasi tisti čas!

Iz Ljubljane sporočili so, naj skrrije sin se, ker Vrhnika je blizu!

A sin - ta moj sin! Jaz, da bi se skrili?

Na kraj pameti mi ne pade! Nobenega nisem ne okradel, ne ubil.

Domov sem prišel in doma bom bil!

Naj pride kar hoče! Meni verjeti noče!

Potem trpelo spet mi je srce, saj slišala sem za kazni strašne, za tiste fante, ki predrznili ubežati so železni roki, ki trdno obračala uzdo 50 je let. Pa minilo počasi je tudi to...

Drugi sin prihajal redno je iz TO.

Na zimo, ko imeli smo zahvalni dan, končal tudi on je vojaški stan.

Starši sinov 5 iz naše fare, obnovili smo kapelico v zahvalo, da so se vrnili fantje naši z Juga zdravi pod domači krov - v to sem vsak dan bolj prepričana, da temu botroval je božji blagoslov.

Zato zdaj kličem na ves glas, Sveta Mati, tudi v bodoče ne pozabi nas! še srčno željo naj povem;

O Bog, naj bo v meni MIR in v tebi, MIR v vsaki naši naj bo družini.

MIR v naši lepi, dragi domovini!

Od takrat vsak mesec poskusim, da sveta maša bere se za ljubi MIR in v OPOMINI!

Z besedami pokojnega g. Vinka Žaklja :

"KVIŠKU SRCA, v nove svetle čase - v čase, ko bomo visji goreli za vrednote naše! Kvišku srca naj zadoni naš glas, saj to bo odslej pozdrav vsakega izmed nas!"

KO MISLIL SEM NATE DOMOVINA

Spominjam se umazane uniforme,
ko mislil sem nate domovina.
V zmešnjavi neviht in menjavam položaja,
na hiši kalašnikov, čas ki ga ni več.

Iz avtomobila done, naj se predajo.
Krakovski gozd, Medvedjek, Rožna dolina in še kje.
Spim na seniku, drugič na asfaltu,
stražim ob kasarni, na oni strani blede obrazi.

Tiho mrmljanje v noč
zvonovi tiho odbijajo uro odhoda,
jugo soldateska pijano odhaja
slovenska zastava plapola nad večno zelene doline.

Dario Volarič

PREŠTEJMO SE NA PRSTE

Viharji bridko nam vijejo že spet,
zabadajo v dušah mnoge rane,
od prijat'ljev so, poprej nezname,
grenko skelijo nas že nekaj let.

Nekdo z zlobo vrigel nam je par semen,
da žel zmago bi iz svojega poraza,
da ogenj skuhal bi, a ne iz mraza,
v zavisti zasejani prepirljivih bi plemen.

Zato zaman bi šteli se na prste,
če ne prišteli bi si prav vseh zmag,
nam sedaj veljale bi le čvrste vrste.

Bi na čelu ne mogel postaviti se vsak,
v kamnitem srcu naj mu teče kri,
mu iz oči naj prepozna se star lisjak.

Franc Kunovar, nov. 96

Srečku-prvoborcu

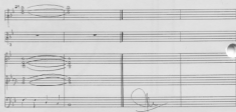

Pisci Bele knjige:

„Koje treba sada bolje zategnuti?“

Pesem veteranov

Avtor-komponist:
Janko KASTELIC

*Kljubuj usodi,
mož sam svoj bodi!
Karkoli naj se ti zgodi,
usode gospodar si - ti.
Si ti! Če res, če cel si mož,
i svoj i nje gospod ti boš.
Usode ni,
usoda svoja - to si ti!*

*Defy destiny,
be your own man!
Whatever may happen,
you are the master of your destiny.
Yes, you! If you really are a man,
you will be both your own
and destiny's master.
There in no destiny,
your destiny - is you yourself!*